

**«ΤΟΞΙΚΕΣ-
ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΕΣ
ΟΥΣΙΕΣ:
ΠΡΟΛΗΨΗ &
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ»**

**ΕΣΠΕΡΙΝΟ
ΓΕΝΙΚΟ
ΛΥΚΕΙΟ
ΑΓΙΩΝ
ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ**

**ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ:
2013-2014**

**ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ:
Η ΟΜΑΔΑ
ΑΓΩΓΗΣ
ΥΓΕΙΑΣ
«ΚΡΙΤΙΚΗ
ΕΚΦΡΑΣΗ»**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ	σελ. 1
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	σελ. 2
Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ	σελ. 3
ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	σελ. 4-5
ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ	σελ. 6
Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	σελ. 7
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	σελ. 8-9
Λίγα λόγια για το έργο	σελ. 10
Η ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΜΑΣ: «Η ΜΑΡΙΧΟΥΑΝΑ ΤΗΣ ΜΑΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ ΓΛΥΚΙΑ ...ΚΑΙ ΠΙΟ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΙΑ!!!» ---	σελ. 11-37
Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ - ΕΞΩΦΥΛΛΟ	σελ. 38
Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ - (ΑΝΤΙ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ)	σελ. 39-40
I.1. ΕΝΝΟΙΕΣ - ΟΡΙΣΜΟΣ	σελ. 41-42
I.2. ΤΥΠΟΙ ΤΟΞΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	σελ. 42-45
I.3. «ΜΑΛΑΚΑ» ΚΑΙ «ΣΚΛΗΡΑ» ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ	σελ. 46-48
II. ΑΙΤΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ-ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ	σελ. 48-49
II.1. ΑΙΤΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	σελ. 49-51
II.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ-ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	σελ. 51-57
III.1. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ - ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	σελ. 57-61
III.2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	σελ. 61-63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	σελ. 64-75
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ	σελ. 76

Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

Βαρελάς Μιχάλης, Α' Τάξη

Βεντούρα Ελισσάβετ, Α' Τάξη

Βογιατζόγλου Δημήτριος, Β' Τάξη

Δεληγιάννη Αλεξάνδρα, Α' Τάξη

Ιατροπούλου Μαρία, Α' Τάξη

Κατσίρα Αγγελική, Β' Τάξη

Κόλα Αρμάντο, Β Τάξη

Μορόζοβα Λουντμίλα, Γ' Τάξη, Τμήμα 2

Μπέκου Αγγελική, Α' Τάξη

Νάνος Κωνσταντίνος, Β' Τάξη

Ντελής Πολυζώης, Β' Τάξη

Ρίγγα Σοφία, Α' Τάξη

Ρόδη Κωνσταντίνα, Β' Τάξη

Σιδερίδη Χρύσα, Α' Τάξη

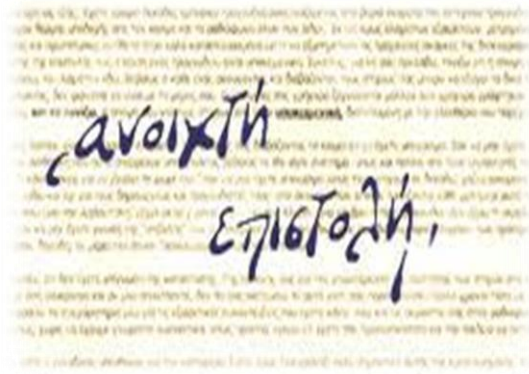
Σπανού Γεωργία, Α' Τάξη

Τσιτσικού Κωνσταντίνα, Β' Τάξη

Η ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Ασπρογέρακα Καλομοίρα (ΠΕ01)

... **ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΑΥΤΗΣ «ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ»**

ΟΧΙ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΤΣΙ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ!!!

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΑΓΩΓΗΣ
ΥΓΕΙΑΣ «**ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ**»
ΠΡΟΣ ΚΑΘΕ ΕΦΗΒΟ/Η

Και να, που μπήγες στην εφηβεία για τα καλά... Μερικές μέρες πριν, γιόρτασες τα 15^α γενέθλιά σου. Κι ενώ λαχταρούσες να μεγαλώσεις, δεν καταλαβαίνεις γιατί δεν χαιρέσαι, όπως φανταζόσουν ότι θα χαιρόσουν κάποτε. «Κάποτε»... για σκέψου, σου φαίνεται σαν να 'χουν περάσει αιώνες από τότε, ενώ δεν είναι παρά λίγα μόνο χρόνια! Αυτές είναι οι διαστάσεις βίωσης του χρόνου; Μήπως κάπως έτσι είναι η αιωνιότητα;

Αισθάνεσαι ότι κανείς δεν σε καταλαβαίνει. Ούτε φίλοι, ούτε γονείς, ούτε δάσκαλοι, γι' αυτό αμφισβητείς διαρκώς τους πάντες και τα πάντα. Οι παλιοί παιδικοί σου φίλοι είναι στο δικό του ο καθένας κόσμος, αδιάφορο παντελώς για σένα. Οι γονείς σου σου φέρονται λες κι είσαι ακόμη παιδάκι, υποδεικνύοντάς σου τι να κάνεις, πώς να το κάνεις, γιατί να το κάνεις, χωρίς να σε λαμβάνουν υπόψη. Οι δάσκαλοί σου σε δυσκολεύουν ακόμη περισσότερο, θεωρώντας υποχρέωσή σου να σ' ενδιαφέρουν όσα σε διδάσκουν και σε αξιολογούν, απαιτώντας μελέτη και προσπάθεια βελτίωσης των γνώσεών σου σαν να 'σουν α ρομπότ.

Ευτυχώς, λίγο καιρό πριν απόκτησες καινούργιους φίλους. Είναι δυο - τρία χρόνια μεγαλύτεροί σου και σου 'καναν την τιμή να σε δεχτούν στην παρέα τους. Αισθάνεσαι, επιτέλους, ότι βρήκες ανθρώπους να σε καταλαβαίνουν. Σε υπολογίζουν σαν ίσο προς ίσους, ακούν με ενδιαφέρον τα προβλήματά σου και έχουν πάντα μια καλή λύση να σου προτείνουν. Νιώθεις υπερήφανος που ανήκεις σε μια παρέα ανθρώπων πολύ πιο σημαντικών από τους ανώριμους συνομήλικους πρώην φίλους σου και γι' αυτό τους συμβουλεύεσαι για κάθε απόφασή σου.

Δεν ήταν εύκολο να γίνεις μέλος της συντροφιάς... Έδωσες εξετάσεις, αποδεχόμενος τους κανόνες λειτουργίας της ομάδας και υιοθετώντας τον κώδικα συμπεριφοράς και επικοινωνίας των μελών της. Έμαθες να καπνίζεις, να πίνεις, να «φτιάχνεσαι», για να κάνεις κέφι, για να διασκεδάσεις, για να ξεχνάς

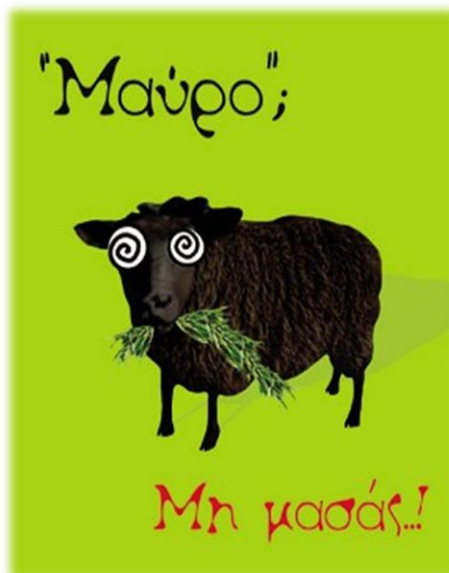
τα προβλήματα σου, για να «διευρύνεις τους ορίζοντές» σου, για να δίνεις χρώμα στον γκριζο κόσμο που θέλουν να συνηθίσουν να ζεις οι μεγάλοι, για να μπορείς να ζεις σε έναν κόσμο που **ΕΣΥ** επέλεξες και σε κάνει ευτυχισμένο. Μήπως κάπως έτσι είναι ο παράδεισος;

Με κάθε ειλικρίνεια σου απαντάμε:
ΟΧΙ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΤΣΙ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ
είτε πιστεύεις στο Θεό είτε δεν πιστεύεις. Γιατί, για σκέψου, πόση αξία μπορεί να έχει ένας παράδεισος που χάνεται όταν παρέλθει ο χρόνος επίδρασης της ουσίας; Κι ακόμη, «πόσο παράδεισος» μπορεί να είναι ένας εμπορεύσιμος παράδεισος; Κι εντέλει, πόσο αφελής κι ανώριμος πρέπει να είναι κάποιος, για να πιστεύει ότι ο παράδεισος κερδίζεται με μαγικό τρόπο μέσω της χρήσης κάποιας ουσίας;

Είναι αλήθεια, ότι ο σύγχρονος τρόπος ζωής με τις ευκολίες και τους αυτοματισμούς της τεχνολογίας σου δημιουργεί την ψευδαίσθηση και τη νοοτροπία ότι όπως μπορείς να έχεις φως, φωτιά, θερμότητα, ζεστό νερό, εικόνα και ήχο από κάθε γωνιά του πλανήτη κάθε στιγμή, αλλάζοντας τη θέση ενός διακόπτη και κάνοντας μερικά «κλικ» στο διαδίκτυο, έτσι μπορείς να έχεις και τον παράδεισο με τον ίδιο αυτόματο τρόπο, εύκολα, γρήγορα, αποτελεσματικά και «έξυπνα». Σ' αυτή τη μαγική θεώρηση της ζωής βρίσκει τη θέση της κάθε ουσία που μπορεί να μεταβάλλει τη διάθεσή σου, δίχως καμιά προσπάθεια από την πλευρά σου να γνωρίσεις, να διδαχθείς, να μάθεις, να αποκτήσεις αληθινούς φίλους, να ερωτευθείς, **ΝΑ ΖΗΣΕΙΣ**.

Απευθυνόμενοι σε σένα, σκεπτόμενε/η έφηβε/η, θέλουμε να σου πούμε: «Όλα τα σπουδαία απαιτούν μόχθο κι αγώνα» και «ό,τι κερδίζεται δίχως αγώνα είναι καταδικασμένο να χαθεί». Ίσως, αυτά σου ακούγονται κοινότοπα τσιτάτα, όμως, αν αποφασίσεις να τα ψάξεις, μπορεί να πειστείς ότι «ο μόνος χαμένος αγώνας» τελικά «είναι αυτός που δεν δίνεται». **ΚΑΛΗ ΑΠΟΦΑΣΗ!!!**

Από Αφίσα του ΚΕΘΕΑ
(Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων
Ατόμων)

1145: ΓΡΑΜΜΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ

Α. ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1^Η ΟΜΑΔΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
(Διασκευή (συντονίστρια)
Πρώτης και ΒΑΡΕΛΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ
Τρίτης Πράξης) ΜΠΕΚΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

2^Η ΟΜΑΔΑ ΡΙΓΓΑ ΣΟΦΙΑ
(Διασκευή (συντονίστρια)
Δεύτερης ΣΙΔΕΡΙΔΗ ΧΡΥΣΟΥΛΑ
Πράξης) ΣΠΑΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

Β. ΟΜΑΔΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

1^Η ΟΜΑΔΑ ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ (συντονίστρια)
(I.1., I.2., I.3., ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
II., II.1.) ΙΑΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

2^Η ΟΜΑΔΑ ΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΥΖΩΗΣ (συντονιστής)
(II.2, III.1., ΡΟΔΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
III.2) ΤΣΙΤΣΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΝΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΟΛΑ ΑΡΜΑΝΤΟ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΕΙΚΟΝΩΝ: ΒΕΝΤΟΥΡΑ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ

**ΘΕΡΜΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΜΟΡΟΖΟΒΑ ΛΟΥΝΤΜΙΛΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- 1) Επεξεργασία του θέματος σε δύο επίπεδα (γνωστικό - θεωρητικό και καλλιτεχνικό - βιωματικό), με καταμερισμό Εργασιών σε δύο Ομάδες (επιστήμονες και καλλιτέχνες).
- 2) Επιμερισμός του Θέματος κάθε Ομάδας σε ενότητες που θα επεξεργαστούν και θα εξετάσουν αυτοτελώς οι Ομάδες Εργασίας.
- 3) Κοινοποίηση στην Ολομέλεια των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας του θεατρικού κειμένου και των πορισμάτων της έρευνας από τις Ομάδες Εργασίας.
- 4) Α. Συνεργασία των καλλιτεχνικών Ομάδων για τη διασκευή και τη συγγραφή του θεατρικού Έργου και Β. Συνεργασία των επιστημονικών Ομάδων για τη σύνθεση και τη συγγραφή της Εργασίας.
- 5) Συνεργασία των Ομάδων Εργασίας για την Παρουσίαση του Θέματος με πρόβα του θεατρικού Έργου.

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΙΣ
14-05-2014 & ΩΡΑ 20.00 ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ
Η ΟΜΑΔΑ «ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ» ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ:

...και πιο ψυχαναλυτικιά!!!

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
ΠΡΟΒΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ «Η ΜΑΡΙΧΟΥΑΝΑ ΤΗΣ ΜΑΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ ΓΛΥΚΙΑ
ΚΑΙ ΠΙΟ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΙΑ!!!» ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ 2013-2014
ΜΕ ΓΕΝΙΚΟ ΤΙΤΛΟ: «ΤΟΞΙΚΕΣ - ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ:
ΠΡΟΛΗΨΗ & ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ»

Οι μαθητές της Ομάδας Αγωγής Υγείας του Εσπερινού Γενικού Λυκείου Αγίων Αναργύρων, «Κριτική Έκφραση», διασκεύασαμε αποσπάσματα από το θεατρικό έργο του Ντάριο Φο «Η μαριχουάνα της μαμάς είναι πιο γλυκιά» και σας παρουσιάζουμε την Εργασία μας προβάροντάς τα ενώπιόν σας, για ν' αποφασίσετε αν εκτός «από πιο γλυκιά», όπως υποστηρίζει ο Ντάριο Φο, είναι και «πιο ψυχαναλυτικά», όπως εμείς διαπιστώσαμε, ελπίζοντας:

- να σας ευαισθητοποιήσουμε και να σας προβληματίσουμε πάνω στο πολυσύνθετο - πολυσήμαντο πρόβλημα «τοξικές - εξαρτησι-ογόνες ουσίες» και ειδικότερα:
- να κατορθώσουμε να κοινωνήσουμε βιωματικά μέσω της Τέχνης το πρόβλημα, ώστε να διαμορφώσουμε όλοι συνειδητή στάση απέναντί του, ώστε
- να συμβάλλουμε στην πρόληψη και την αντιμετώπισή του.

Εισαγωγή: Προβολή από το YouTube: «Ο Άμλετ της σελήνης» του Θάνου Μικρούτσικου, σε ποίηση Μάνου Ελευθερίου ερμηνευμένο από τον Χρήστο Θηβαίο.

Στη θεατρική πρόβα παίζουν, με σειρά εμφάνισης, οι μαθητές:

- Κατίρα Αγγελική, το ρόλο της μάνας - κουράγιο Ροζέτας, νοσοκόμας στο επάγγελμα.
- Ρίγγα Σοφία, το ρόλο της σούπερ ουάου γιαγιάς - πατίνι.
- Ντελής Πολυζώης, το ρόλο του κουλτουροαριστερού Λουίτζι, εργαζόμενου μαθητή νυχτερινού σχολείου.
- Βεντούρα Ελισσάβητ, το ρόλο της άρρωστης φίλης.

Μεταξύ 2^{ης} και 3^{ης} Πράξης: Προβολή από το YouTube: «Αυτούς τους έχω βαρεθεί» του Θάνου Μικρούτσικου, σε ποίηση Βολφ Μπίρμαν, ερμηνευμένο από τη Μαρία Δημητριάδη.

Υπεύθυνη καθηγήτρια
Ασπρογέρακα Καλομοίρα (ΠΕ01)

Λίγα λόγια για το έργο ...

Όταν ο Λουίτζι, νεαρός εργαζόμενος μαθητής νυχτερινού σχολείου, επιστρέφει μετά από πολυήμερη απουσία αιφνιδίως στο σπίτι του γίνεται μάρτυρας μιας σουρεαλιστικής σκηνής: της χρήσης χασίς και μαριχουάνας από τη μητέρα και τη γιαγιά του.

Η κατάσταση πάει από το κακό στο χειρότερο, μέχρι τη μέρα που η μητέρα και η γιαγιά του πείθουν την άρρωστη ηρωινομανή φίλη του να κάνει το τσίμπημα του σκορπιού, όχι για να ανακουφιστεί απλώς από τα συμπτώματα της ασθένειάς της, όπως με την ηρωίνη, αλλά για να «φτιαχτεί» όπως ποτέ άλλοτε στη ζωή της, γεγονός που τελικά γίνεται αφορμή να ανατραπούν όλα τα μέχρι τότε δεδομένα.

Μια δραματική κωμωδία με στοιχεία κοινωνικής σάτιρας. Ένα έργο με δράκοντα που όμως βρίσκει το τέλος που του αξίζει και μάλιστα σε μια εποχή κρίσης, όπως η σημερινή.

**Η ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΝΑΣ: «Η ΜΑΡΙΧΟΥΑΝΑ ΤΗΣ ΜΑΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ
ΓΛΥΚΙΑ ...ΚΑΙ ΠΙΟ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΙΑ!!!»**

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Εισαγωγή: Από το YouTube «Ο Άμλετ της σελήνης»
(<http://youtu.be/Sg7jsZSz0Ak>) του Θάνου Μικρούτσικου, σε
ποίηση Μάνου Ελευθερίου ερμηνευμένο
από το Χρήστο Θηβαίο.

ΣΚΗΝΙΚΟ: Ένα πολύ φτωχικό διαμέρισμα με κρεμασμένα
ρούχα στο βάθος της σκηνής, ένα παλιό τραπέζι με τέσσερις
διαφορετικές φθαρμένες καρέκλες και ένα σκαμνί, τοποθετη-
μένα στο κέντρο της σκηνής.

Δυο γυναίκες καπνίζουν αρειμανίως. Χτυπάει η πόρτα και
ακούγεται μια φωνή νεαρού αγοριού.

Λουίτζι: Μαμά, γιαγιά είστε μέσα; Απαντήστε!

Ροζέτα: Που να πάρει η ευχή, ο Λουίτζι είναι, γρήγορα,
εξαφάνισέ τα όλα! **(Κρύβουν τασάκια κι αποσιγάρα
όπως - όπως στα πλαϊνά της σκηνής).**

Ροζέτα: Έρχομαι Λουίτζι, μισό λεπτό... **(τρέχει στο άλλο
πλαϊνό απ' αυτό που βρισκόταν και ανοίγει την πόρτα)**

Λουίτζι: Γιατί άργησες τόσο να μ' ανοίξεις; Και τι καπνοί
είναι αυτοί εδώ μέσα; ποιος ντουμάνιασε* το σπίτι;

Ροζέτα: Ε, να, ξαναρχίσαμε το κάπνισμα η γιαγιά κι εγώ...

Λουίτζι: Για μια στιγμή... αυτή η μυρωδιά... την ξέρω
καλά... δεν είναι από τσιγάρο αυτή... Εδώ κάποιος κάπνισε
χασίσι!

Ροζέτα: Τρελάθηκες; Καιρός είναι να πεις, ότι η γιαγιά και η
μάννα σου καπνίζουν χόρτο. Για πρόσεξε πώς μιλάς! Εξαφα-
νίζεσαι δέκα μέρες, δεν ειδοποιείς κανέναν, κάνεις το κέφι
σου κι έρχεσαι σπίτι για να μας προσβάλλεις... Σε ποιους
νομίζεις ότι μιλάς; Στους φίλους σου της πιάτσας ή στους
μαλλιάδες των εξτρεμιστικών ομάδων;

Λουίτζι: Πάλι ο ρατσισμός εναντίον των μαλλιάδων; Σε ποια εποχή βρισκόμαστε;

Γιαγιά: Για άκου να σου πω... Έρχεσαι εδώ, μας προσβάλλεις, μας λες χασικλούδες, και ζητάς και ρέστα;

Λουίτζι: Καλά, συγγνώμη, ίσως να 'κανα λάθος, ίσως κάψατε κάτι που μυρίζει σαν χασίς...

Ροζέτα: Και 'συ, από πού ξέρεις τη μυρωδιά του χασίς;

Λουίτζι: Έλα τώρα μάνα... μη γίνεσαι αφελής... οι τουαλέτες του Εργοστασίου και του Νυχτερινού Σχολείου μυρίζουν χασίς... μερικές φορές και μαριχουάνα, έχει γούστο να μου πεις ότι δεν το 'ξερες!

Ροζέτα: Τι να πεις; Εργάτες ναρκομανείς, μαθητές ναρκομανείς, και μη χειρότερα!

Λουίτζι: Άκου μάνα, έχεις τσιμπήσει στην προπαγάνδα του συστήματος, στο είπα και την άλλη φορά που το συζητήσαμε...

Γιαγιά: Ο Θεός να την κάνει συζήτηση... παραλίγο να σφαχτούνε!

Λουίτζι: Τη λέξη «ναρκωτικά» την επινόησε το σύστημα, για να τη χρησιμοποιεί όταν το συμφέρει, ακόμα και για τη σοκολάτα, τον καφέ, το τσιγάρο. Μα είναι δυνατόν, μια χειραφετημένη γυναίκα σαν εσένα να "τσιμπάει" σε τέτοια κουραφέξαλα; Αλλά εδώ είμαι σίγουρος... αυτή τη μυρωδιά τη γνωρίζω καλά... είμαι σίγουρος ότι κάποιος κάπνισε χασίσι... και μαριχουάνα!

Ροζέτα: Ε, ακόμη κι αν είν' αλήθεια, πρέπει να είσαι ευχαριστημένος, έτσι δεν είναι; Όπως λέτε κι εσείς οι κουλτουριάρηδες, το χόρτο κάνει καλό, δίνει ευτυχία... αν κάποιος είναι στενοχωρημένος ξεχνιέται κι αν είναι χαρούμενος βρίσκει τον εαυτό του στην ομάδα, στη φιλία, την αλληλεγγύη, τη φαντασία.

Γιαγιά (ξεκινώντας τρελό χορό): Τραγουδώ για την

κάνναβη την ινδιάνα / τη μαριχουάνα / όμορφη σαν
νιρβάνα / κόκκινη κι επαναστατική!

Λουίτζι: Μα τι σ' έπιασε γιαγιά; Δε σ' έχω ξαναδεί ποτέ
έτσι...

Γιαγιά: Κάπνισα!

Λουίτζι: Τι κάπνισες;

Ροζέτα: Χασίς... εδώ και ένα μήνα, η γιαγιά καπνίζει χασίς
κι αισθάνεται θαυμάσια... αυτή η κάνναβη, χαρωπή, σπιρτό-
ζικη, δίνει διάθεση τριανταφυλλί... χασισάκι μου εσύ!

Λουίτζι: Ε, μάνα, τι σ' έπιασε; Μη μου πεις ότι καπνίζεις κι
εσύ!

Γιαγιά: Και μένα η μάνα σου με παρέσυρε, αλλά τώρα κλαίω
για τα χρόνια που 'χασα δίχως χόρτο... είσαι πολύ τυχερός
να 'χεις μάνα την κόρη μου!

Λουίτζι: Φτάνει, φτάνει, δεν καταλαβαίνω τίποτα! Μα τι
διάβολο γίνεται εδώ; Αρχίζω και τρελαίνομαι!

Ροζέτα: Ε, κάντο αγαπητέ, ξέσπασε... βγάλε την τρέλα σου,
πήδα, σπάσε και ξανασπάσε, κάνε τρέλες... όπως λέει κι ο
ποιητής: «Καλύτερα λογική να χαθείς / για να ζήσω στη
ζωή ευτυχής»...

Λουίτζι: Μάνα, δε σ' έχω ξανακούσει να μιλάς έτσι... Τι σ'
έπιασε; Αλήθεια καπνίζεις χασίς;

Ροζέτα: Ναι, παίρναμε τη δόση μας με τη γιαγιά, όταν
χτύπησες την πόρτα. Εμπρός λοιπόν... τι σκοπεύεις να
κάνεις; Κήρυγμα στη μάνα σου και τη γιαγιά σου για τον
αργό θάνατο;

Λουίτζι: Μα όχι, στο 'χω κιόλας πει, για μένα το χόρτο δεν
είναι ναρκωτικό, υπάρχουν πολλά βιβλία καθηγητών που
αναλύουν αυτό το θέμα, έχω μερικά στο δωμάτιό μου...

Ροζέτα: Ναι, ναι, τα διάβασα, και μ' έκαναν να δοκιμάσω να
κάνω μια πίπα μαζί με τη γιαγιά... κάναμε κάτι πίπες εγώ κι
η γιαγιά... ε, μάνα;

Γιαγιά: Αν κάναμε λέει... χοντρή μαστούρα... μπερκετλίδικα πράγματα... να μου ζήσεις χασισάκι!

Ροζέτα: Όμως, το άσχημο είναι ότι δεν βρίσκεις πάντα απ' την κόκκινη λιβανέζικη ή το αφρικανικό... 150 το γραμμάριο, αλλά χαλάλι, στη μπουμπουνίζει κυριολεκτικά. Υπάρχει κι η μαροκινή, πολύ φτηνή, αλλά παλιόχορτο, μόνο για υποανάπτυκτους! Η Ταϋλανδέζικη στοιχίζει τα μαλλιά της κεφαλής σου, όμως δεν είναι πάντα καλή!

Λουίτζι: Διάολε... ούτε εμπειρογνώμονα να άκουγα, συγγνώμη, αλλά νομίζω ότι είμαι με τους φίλους μου... εκείνους τους...

Ροζέτα: Ααα μπράβο... ο μοναδικός τρόπος για να γίνεις φίλος με τους γονείς είναι να κάνεις μια πίπα μαζί τους... λοιπόν βολέψου! Θα σου την ετοιμάσω...

Λουίτζι: Όχι μάνα, σ' ευχαριστώ ειλικρινά, αλλά δεν θέλω...

Ροζέτα: Έεελα τώρα... αρνούνται ποτέ τη μαριχουάνα της μαμάς; Η μαριχουάνα της μαμάς είναι πιο γλυκιά!

Λουίτζι: Όχι, ευχαριστώ... αυτή τη στιγμή δεν έχω διάθεση!

Ροζέτα: Ε βέεεεεβαια... με τους φίλους σου της γκρούπας καπνίζεις, με μας όχι... Πες' το ότι σου τη σπάμε και δεν μας θέλεις!

Γιαγιά: Και να 'ξερες τι χάνεις...

Λουίτζι: Όχι, όχι, προσπαθείστε να με καταλάβετε, είμαι λίγο αναστατωμένος... ίσως ξαφνικά πετάχτηκε από μέσα μου ο μικρο-αστικο-καθολικο-δημοκρατικισμός μου, τι να πω; Γεγονός είναι πως... τέλος πάντων, αφήστε με λίγο να συνέλθω... μάλλον θα προτιμούσα να βγω λίγο έξω να με φυσήξει καθαρός αέρας, ντουμάνι είναι εδώ μέσα...

ΑΥΛΑΙΑ

*Σκηνογραφική - σκηνοθετική άποψη της «Κριτικής Έκφρασης»: Για την υποδήλωση ατμόσφαιρας "ντουμανιάσματος", ολόκληρη η Πρώτη Πράξη παίχτηκε στο ημίφως της σκηνής, ενώ για την αναπαράσταση του καπνίσματος χρησιμοποιήθηκαν σβησμένες γώπες στριφτών τσιγάρων.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

ΣΚΗΝΙΚΟ: Το ίδιο με της πρώτης πράξης.

Ακούγεται η φωνή του Λουίτζι που μπαίνει υποβαστάζοντας μια φίλη του με το κεφάλι της γεμάτο αίματα και το δικό του σε λιγότερα χάλια από της φίλης του.

Λουίτζι: Κουράγιο και φτάσαμε... Εδώ δεν θα 'ρθουν να σου τη σπάσουν.

Φίλη: Τι σ' έπιασε και 'σένα να μπεις στη μέση; Ήθελες ντε και καλά ν' αρπάξεις και 'συ κάμποσες...

Λουίτζι: Μη λες μακακίες... Τι δηλαδή; Ν' αφήσω να σε τουλουμιάσουνε; Μόνο που δεν ξανάτυχε να φάω ξύλο από συντρόφους!

Γιαγιά (μπαίνοντας): Ποιος είναι; Α! Εσύ είσαι; Μα τι σας συνέβη;

Λουίτζι: Καλώς τη γιαγιά... φέρε κάτι απ' το δωμάτιο της μάνας, για να φροντίσω τα τραύματά της...

Γιαγιά: Μα πώς κατάντησε έτσι η φίλη σου; Αλλά και 'συ δεν πας πίσω... τι έγινε; **(Πλησιάζει για να δει καλύτερα)** Ποιοι σας δείρανε; Μιλάμε για ξύλο, όχι αστεία...

Λουίτζι: Είν' αλήθεια, μας χτυπήσανε...

Γιαγιά: Ποιοι; Φασίστες;

Λουίτζι: Όχι, σύντροφοι... ξέρεις τώρα, διαφορές με άλλες γκρούπες...

Γιαγιά: Ιδού το αίσθημα της ενότητας στις παλιογκρούπες σας... και μετά, έχετε την αξίωση να σας εμπιστευτεί η κοινοβουλευτική Αριστερά... που μαλώνετε για μακακίες κι είστε τόσο σεχταριστές...

Φίλη: Αχ! Δεν αντέχω, μου 'ρχονται κάτι κράμπες...

Λουίτζι: Γιαγιά, σε παρακαλώ, κάνε κάτι να την ανακουφίσουμε...

Γιαγιά: Πάω αμέσως στο φαρμακείο... θ' αγοράσω και

βορικό οξύ για τις πληγές σου. **(Βγαίνει από τη σκηνή)**

Φίλη: Άσε με να φύγω, χρειάζομαι αμέσως τη δόση μου, αλλιώς θα κρεπάρω...

Λουίτζι: Καλά, χαζή είσαι; Αν βγεις σ' αυτή την κατάσταση..., εκτός του ότι αυτοί σε ψάχνουν ακόμη..., εκείνος που σου δίνει τα φακελάκια θα 'χει γίνει καπνός και τώρα πια είσαι σταμπαρισμένη, δεν θα σε πλησιάζει για λίγο καιρό...

Φίλη: Μα ξέρω άλλον που τρυπιέται και πουλάει... Θα μου δανείσει 'κάνα φακελάκι...

Γιαγιά (Μπαίνοντας με μια τσάντα από το φαρμακείο):

Μπορώ να μάθω για τι πράγμα μιλάτε εσείς οι δυο;

Λουίτζι: Τίποτα, είναι που αισθάνεται άσχημα...

Γιαγιά: Γιατί δεν την πας στο Πρώτων Βοηθειών;

Λουίτζι: Αυτό μας έλειπε... όπως πάντα σε αναγκάζουν να καταγγείλεις... και είναι συντρόφια, πώς να το κάνουμε;

Φίλη (προσπαθεί να ξεφύγει απ' το Λουίτζι): Παράτα με, άσε με να φύγω, δεν αντέχω άλλο...

Λουίτζι: Άκου: ή θα καθίσεις καλά ή θα σου δώσω εγώ καμιά στο κεφάλι...

Γιαγιά: Άκου, χωρίς ντροπές, για να ηρεμήσεις λιγάκι, μπορώ να σου κάνω ένα τσιγαριλίκι...

Λουίτζι: Τι λες γιαγιά;

Γιαγιά: Με συγχωρείς, έχεις δίκιο, έκανα γκάφα! Μίλησα για χόρτο στη φίλη σου την άσχετη... με το μπράτσο σουρωτήρι από τα τρυπήματα! Αυτό είναι το καινούργιο τατουάζ αναγνώρισης όσων ανήκουν στην επιτροπή κατά των ναρκωτικών; Καταλαβαίνω, ένα τσιγαριλίκι σε ηρωινομανή είναι ό,τι ένα μπισκότο σε κροκόδειλο!

Φίλη: Κοίτα γιαγιά, μη χάνεις καιρό, κάνε ένα ωραίο γεμιστό, χωρίς καθόλου καπνό!

Γιαγιά: Στας διαταγές σας! Τα γούστα των φίλων είναι ιερά για μας! Πάντως, ακόμη δεν κατάλαβα γιατί σας χτύπησαν

τα συντρόφια!

Λουίτζι: Ήταν μια ομάδα της επιτροπής κατά των ναρκωτικών...

Γιαγιά: Α, σύντροφοι της διαφώτισης! Και προσπαθούν να σας συνεντίσουν με το ξύλο... πολύ διαλεκτικό...

Λουίτζι: Της επιτέθηκαν, γιατί εκτός από τη χρήση πουλάει κιόλας. Προσπάθησα να τη σώσω απ' τις μπουνιές κι άρπαξα και 'γω κάνα δυο.

Γιαγιά: Ααα, ώστε και μικρολαθρέμπορος, εεε; Εεε λοιπόν, δεν αδικώ και πολύ τα παιδιά που 'χουν εύκολο το ξύλο.

Λουίτζι: Μπράααααβο γιαγιά! Και με τη λογική σου, θα 'πρεπε να καταστρέψεις χιλιάδες ψυχές σαν αυτήν που για τη δόση τους πουλάνε 10 φακελάκια την ημέρα ή κάνουν πεζοδρόμιο.

Γιαγιά: Σωστά, κι έτσι οι πραγματικοί έμποροι καλύπτονται στο σκοτάδι και την κοπανάνε μόλις πέσουν οι πρώτες μπουνιές στα κεφάλια αυτών των φουκαράδων! **(Δίνει το τσιγαριλίκι στην κοπέλα)**

Λουίτζι: Καμώνεσαι και την πάνσοφη τώρα; Βέβαια είναι φουκαράδες! Χωρίς ψυχή, αδύναμοι, χωρίς καμιά ηθική υπόσταση, σαν να λέμε «μια κατώτερη ράτσα»! Και ποιος θα τους ξαναδώσει ηθική δύναμη με τη σκατοζωή που τους έλαχε να ζουν; Χωρίς δουλειά, χωρίς σπίτι αληθινό, χωρίς πραγματικές ανθρώπινες σχέσεις...

Φίλη: Τι γίνεται τώρα; Παίζουμε τους "Αθλίους", πρώτη πράξη; Υπάρχουν και «βουτυρόπαιδα» που τρυπιούνται. Δεν ενδιαφέρονται να βρουν σπίτι και δουλειά, γιατί το μηνιάτικο τους τ' ακουμπάει ο «γέρος». Βέβαια, τα «βουτυρόπαιδα» δεν έχουν ανάγκη να κάνουν τους μεσάζοντες, ούτε πεζοδρόμιο για τη δόση τους. Και κυρίως είναι σπάνιο να ξεραθούν στο παγκάκι, εκτός απροόπτου βέβαια... αντίθετα, πάνε σε κλινική, «δυόμισι χιλιάδες τη μέρα πληρώνει ο

“γέρος”»! Στο μάρμαρο του νεκροτομείου καταλήγουμε συνήθως εμείς οι φτωχοί, οι άνεργοι, οι άστεγοι, τα εργατάκια. Λοιπόν, από τη στιγμή που υπάρχει έδαφος για ναρκωτικά, υπάρχουν και τα κυκλώματα εμπορίας και διακίνησης... πώς μπορείς να τα τινάξεις στον αέρα;

Γιαγιά: Κι οι νόμοι;

Φίλη: Αν περιμέναμε εμείς οι αποτυχημένοι να μας βοηθήσουν οι νόμοι... Οι νόμοι δεν προστατεύουν εμάς τους φουκαράδες, αλλά την κωλοκοινωνία που μας κατάντησε, όπως μας κατάντησε... Θέλουν να μας βγάλουν από τη μέση, σαν τις οικογένειες της υψηλής κοινωνίας που πάντα κλειδώνανε το απροσάρμοστο παιδί τους στη σοφίτα, όταν έφταναν οι επισκέπτες, για να κρύψουν τη ντροπή τους από τον κόσμο.

Γιαγιά: Αφού λοιπόν κατάλαβες τόσο καλά το παιχνίδι των αφεντικών, γιατί δεν αποφασίζεις να βγεις απ’ αυτό;

Φίλη: Μια κουβέντα είναι! Γιατί μπαίνοντας στο παιχνίδι από άγνοια είσαι χαμένος, όταν μάλιστα είσαι μέσα ως το λαιμό! Η άγνοια σου τη φέρνει! Αν ήξερα κάμποσες αλήθειες περισσότερες για τα ναρκωτικά, θα έδινά ένα ωραίο μάθημα στους Αριστερούς που λένε ότι ο πρεζάκιας διαλύει την κοινωνία, επειδή δεν χρειάζεται να μελετήσεις όλο το «Κεφάλαιο», για να συνειδητοποιήσεις ότι η διαλυμένη κοινωνία δημιουργεί πρεζάκηδες. Τα ναρκωτικά δεν είναι πρόβλημα φαρμακολογικό, ή νοσοκομειακό, ή υγειονομικό, είναι πρόβλημα πολιτικής! Και το πρόβλημα δεν λύνεται μ’ ένα είδος νόμου, όπως για τις πουτάνες... «κλείνουμε τα μπουρδέλα και δεν θα υπάρχει πορνεία» με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι πουτάνες... είναι η σκατοκοινωνία αυτή που πρέπει ν’ αλλάξουμε, ώστε να μην υπάρχει ανάγκη χρήσης, για να σώσουμε τους ναρκομανείς.

Γιαγιά: Για το Θεό κορίτσι μου, ένα πανέξυπνο πλάσμα

όπως εσύ, τι κάθεται και κάνεις μέσα στο βούρκο;

Φίλη: Κάθομαι μέσα γιατί δεν μ' ενδιαφέρει καθόλου να βγω έξω στη σκατοζωή, όπου δεν βλέπω μια διέξοδο, μια προοπτική. Το ξέρω το πρόγραμμα... Ανεργία – αγώνες! Δουλειά σαν σκυλί – αγώνες! Χαρτζιλίκι αντί για μεροκάματο – αγώνες! Ένα μεθύσι την Κυριακή – αγώνες! Ένα ξέσπασμα στο γήπεδο – αγώνες! Απολύσεις, ταμείο ανεργίας – αγώνες! Ακόμη αγώνες! Και τελικά, σχηματίζεται κυβέρνηση συνεργασίας, έρχεται η κοινωνική ειρήνη, τέρμα οι αγώνες! Αυτή δεν είναι η προοπτική; Ε, λοιπόν, κι εγώ τρυπιέμαι!

Λουίτζι: Ε, όχι κι έτσι, αν όλοι σκέφτονταν σαν εσένα, οι κεφαλαιοκράτες θα μας τον είχανε φορέσει το χαλκά στη μύτη!

Γιαγιά: Ναι βέβαια, είναι πολύ βολικό να τ' αντιμετωπίζουμε όλα έτσι! Σου φαίνονται ξεπουλημένοι ακόμη κι οι αγώνες, όμως υπάρχουν εκατομμύρια εργάτες που βρίσκονται σε τραγική θέση, αλλά δεν το βάζουν κάτω!

Φίλη (Δείχνει τη γώπα του χασίς): Εσύ για παράδειγμα; Είσαι από 'κείνες που κατάντησαν σχεδόν όπως εγώ... κι έρχεται τώρα να μου κάνεις κήρυγμα;

Γιαγιά: Δίκιο έχεις... τέρμα η κατήχηση!

Φίλη: Τότε συγγνώμη, καλή η παρέα, αλλά εγώ πρέπει να πηγαίνω... **(Σε μια κίνηση στο Λουίτζι που προσπαθεί να την εμποδίσει)** Και 'συ, μη μου σπας τα νεύρα προσπαθώντας να με κρατήσεις, γιατί...

Γιαγιά: Για μια στιγμή... τι θα 'λεγες να σου 'δινε κάτι που είναι 3 ή 4 δόσεις ηρωίνης σε μια μόνο φορά;

Φίλη: Γιατί, έχεις ηρωίνη;

Γιαγιά (Δείχνει ένα κουτάκι): Όχι, αυτό που έχω εδώ μέσα είναι πολύ πιο δυνατό!

Φίλη: Τι είναι; Μεθαδόνη;

Γιαγιά: Όχι, είναι ένας σκορπιός.

Λουίτζι-Φίλη (Με μια φωνή): Ένας σκορπιός;

Γιαγιά: Έχεις δίκιο, το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει κανείς με σας που τρυπιέστε είναι να σας εξηγεί τα πάντα...

(Ακούγονται βήματα... μπαίνει η Ροζέτα πολύ τρομαγμένη)

Ροζέτα: Είναι αλήθεια ότι χτύπησε ο Λουίτζι;

Γιαγιά: Πέσανε πάνω σε κάτι γροθιές...

Ροζέτα: Καλά μου είπαν δηλαδή ότι σας δείρανε... αυτή είναι η φίλη σου; Αυτή που παίρνει σκληρό πράμα; **(Βλέπει το κουτάκι που κρατάει η γιαγιά στα χέρια της)** Και 'συ; Τι κάνεις μάνα με το σκορπιό; Τι πας να σκαρώσεις;

Γιαγιά: Τίποτα, μιλούσαμε λίγο, το ρίξαμε στην κουλτούρα...

Ροζέτα (Παίρνει το κουτί): Όχι μάνα, μην πας να μου ξεφύγεις... προσπαθούσες να την φέρεις στα καημένα τα παιδιά, για ν' αφήσουν να τα τσιμπήσει ο σκορπιός **(Στη γιαγιά):** Ντροπή σου...

Φίλη: Ησυχάστε κυρία... αν και φτιαγμένοι, ξέρουμε καλά ότι το δηλητήριο του σκορπιού σ' αφήνει ξερό...

Ροζέτα: Όχι, αν είν' αυτό το πρόβλημα, φτάνει να πάρεις το αντίδοτο που είναι ένα ζουμί... αλλά είναι ένα χτύπημα πολύ δυνατό! Δεν είναι μια απλή ένεση, είναι πολύ παραπάνω. Όταν δοκίμασε η γιαγιά την άλλη φορά, όχι απλά ταξίδεψε, αλλά μου 'κανε το βίο αβίωτο όλη μέρα... γελούσε συνέχεια και εξακολουθούσε να μιλάει με κάποιο φάντασμα, που φυσικά έβλεπε μόνο εκείνη...

Γιαγιά: Μα τι φάντασμα και φάντασμα, δεν ήταν παρά ο διάσημος μάγος Μπανγκόγκι! Ξέρετε, εκείνος ο φανταστικός κλόουν... όχι, εσείς δεν μπορείτε να τον γνωρίζετε... ήταν ένας κλόουν τα χρόνια που ήμουν παιδί, ένας νάνος όλος χρωματισμένος, με μια μύτη σαν πατάτα κατακόκκινη, που έλυνε και έδενε... Ε λοιπόν, εκείνη τη φορά που με τσίμ-

πησε ο σκορπιός έμεινε όλη τη μέρα μαζί μου... Έκανε κάτι αστεία, πετούσε, τραγουδούσε, κυλιόταν, μ' έκανε να πεθάνω απ' τα γέλια, να πεθάνω!

Φίλη: Κι όλ' αυτά από ένα τσίμπημα σκορπιού;

Γιαγιά: Ε, ναι, είναι ένα ναρκωτικό που ανακαλύφθηκε στο Πακιστάν...

Φίλη: Στο Πακιστάν;

Ροζέτα: Ναι, αυτοί οι Πακιστανοί τρελαίνονται για ένα τσίμπημα... Έναν σκορπιό σαν αυτόν εδώ, τον πληρώνουν μέχρι και 500 ευρώ.

Γιαγιά: Χμ, αυτόν εδώ και περισσότερο... είναι θηλυκό σε περίοδο αναπαραγωγής... κάνει κάτι τσιμπήματα! Μμμμμ!

Φίλη: Γιατί, όταν οι σκορπιοί είναι σε τέτοια περίοδο...

Ροζέτα: Ακριβώς... Εμείς μπορούμε να γίνουμε εκατομμυριούχοι... όταν είναι η περίοδος της αναπαραγωγής, εδώ γεμίζει σκορπιούς παντού... στους βόθρους, κάτω απ' το πάτωμα, κάτω απ' τους σοβάδες... παντού!

Γιαγιά: Βλέπεις τι ανίδεοι που είμαστε εμείς οι Ιταλοί; Έχουμε τον πλούτο στα πόδια μας κι αντί να τον εκμεταλλευτούμε, ψοφάμε της πείνας... και ψοφάμε επίσης από ένα τσίμπημα χωρίς το αντίδοτο... Και να φανταστείς ότι το τσίμπημα αυτού του σκορπιού έχει πολλά πλεονεκτήματα. Πρώτα απ' όλα, όταν περάσει η μαστούρα σ' αφήνει καθαρό όπως το γυαλί... καθόλου ζαλάδες ούτε πόνους στο στομάχι και στο συκώτι, γιατί το αντίδοτο, που είναι αυτές οι παστίλιες εδώ (**δείχνει ένα μπουκάλι**), σε σώζουν απ' την αρχή...

Ροζέτα: Μη λες μακακίες μάνα... «κανέννας πόνος στο στομάχι... όλα εντάξει...», μα τι ξέρεις εσύ για το τι μπορεί να συμβεί μετά, ποιες μπορεί να είναι οι επιπλοκές; Τι μπορούμε να ξέρουμε εμείς που το δοκιμάσαμε μόνο μια φορά;

Λουίτζι: Μάνα, δοκίμασες και εσύ το τσίμπημα;

Ροζέτα: Ε, ναι. Τι περίμενες, ν' αφήσω τη γιαγιά σου μόνη

με μια τέτοια εμπειρία; Έτσι ριψοκίνδυνη που είμαι; Μάλιστα, το έκανα πρώτη εγώ κι εκείνη με πρόσεχε...

Γιαγιά: Α, χα, χα, Λουίτζι, έπρεπε να δεις τη μάνα σου... χα, χα, χα, πώς χόρευε με το φάντασμα του Μπανγκόγκι, χα, χα!

Φίλη: Και γιατί είχατε τον ίδιο εφιάλτη;

Ροζέτα: Μα τι εφιάλτης, ο εφιάλτης είναι ένα πράγμα απαίσιιο που σε κάνει να αισθάνεσαι άσχημα... αυτό αντίθετα, ήταν ωραίο πράγμα, σαν να βρισκόσουνα στο νερό ή καλύτερα σαν να γύριζες στην κοιλιά της μάνας σου, να έκανες τούμπες, έτσι που να τα κάνεις απάνω σου από τα γέλια!... Αχ! Εκείνος ο Μπανγκόγκι! Τι μάρκα... χα, χα, χα... και τι δεν κάνει... αν και μερικές φορές το παρακάνει με τα χυδαία του. Αλλά με τα υπονοούμενά του τη βρίσκουμε! Χα, χα, χα!

Λουίτζι: Μάνα, για όνομα του Θεού! Έχεις τρελαθεί τελείως; Κάθεσαι να σε τσιμπήσει σκορπιός; Μου φαίνεται, τα 'χεις χάσει εντελώς! Ένα δηλητήριο, ένα ναρκωτικό, για το οποίο, εκτός των άλλων, δεν ξέρετε τίποτα!

Ροζέτα: Αρκετά! Πρώτα - πρώτα, ξέρουμε ότι δεν ανήκει στα απαγορευμένα ναρκωτικά, δεν είναι στον κατάλογο. Σε κανέναν κατάλογο, ούτε της αστυνομίας. Έτσι, δεν διατρέχεις τον κίνδυνο να σε χώσουν μέσα, ούτε να σε κλείσουν στο τρελάδικο που είναι ο χειρότερος κίνδυνος. Μπορείς να πας να κάνεις το τσίμπημα σκορπιού στην Πλατεία της Μητρόπολης, όπου μάλιστα, αν δέσεις μια πετσέτα στο κεφάλι θα σε περάσουν για φακίρη και θα σου πετάνε ψιλά στο πιατάκι.

Γιαγιά: Το επικίνδυνο είναι, όταν αρχίζεις να φωνάζεις πόσο ωραίο είναι το τσίμπημα του σκορπιού... και του σαμιαμιδιού είναι ακόμη πιο όμορφο.

Φίλη: Α, ναι... θα δεις τι κίνηση... όταν πλακώσει η αστυνομία.

Ροζέτα: Δεν θα 'ναι κι άσκημα, γιατί η Δίωξη Ναρκωτικών,

αν μη τι άλλο, θ' αναγκαστεί ν' απολυμάνει όλα αυτά τα ερειπωμένα σπίτια.

Γιαγιά: Κι όταν θα κάνουν έρευνες, θα σκεφτούν πολύ να βάλουν το χέρι τους στις τσέπες... γιατί τσακ... ένα ωραίο τσίμπημα... ζαμμμ... μια λάμψη τρέλας... γρήγορα το αντίδοτο... Εμπρός οι μουσικές... ποτάμι... φεύγει το μυαλό... στον κύκλο της φωτιάς, και να, ο Μπανγκόγκι έρχεται!

Φίλη: Μα αν στ' αλήθεια είναι τόσο διασκεδαστικό, γιατί δεν μ' αφήνετε να το δοκιμάσω, θέλω κι εγώ να τον γνωρίσω αυτόν τον Μπανγκόγκι...

Ροζέτα: Τρελή είσαι; Ποιος αναλαμβάνει την ευθύνη να σε κάνει να πετάξεις; Κι αν σπάσει ο διάολος το ποδάρι του και μείνεις ξερή;

Λουίτζι: Πάλι καλά, που αυτή τη φορά τουλάχιστον σκεφτήκατε πιο σωστά...

Ροζέτα: Και τι μας πέρασες; Ασυνείδητες; Πού να ξέρουμε εμείς σε ποιον κάνει καλό και σε ποιον όχι;

Γιαγιά: Ααααα, όοοοοχι... δεν το ξέρουμε... είναι σαν τη ρώσικη ρουλέτα. Τρακ, τρακ, μπουμ! Τρύπα!

Ροζέτα: Στην τύχη, στην τύχη... Το διαβάσαμε σ' ένα βιβλίο...

Γιαγιά: Επιστημονικό βιβλίο... Είναι η ιστορία κάποιου που είχε την εμπειρία αυτή, όταν ήταν στο Πακιστάν... και τα διηγούνταν όλα με το «νι» και με το «σίγμα»... ότι ήταν κάτι απίθανο... Έτσι είπαμε: «Μα είναι ανάγκη να πάμε μέχρι το Πακιστάν, για να δοκιμάσουμε αυτή τη συναρπαστική εμπειρία; Και με όλους αυτούς τους σκορπιούς που έχουμε τζάμπα εδώ στο σπίτι μας»;

Ροζέτα: Έτσι, έκλεψα το αντίδοτο απ' το νοσοκομείο και να 'μαστε!

Λουίτζι: Νοσοκόμα που κλέβει φάρμακα απ' το νοσοκομεί-

ο... Έχεις τρελαθεί τελείως... καταλαβαίνω τη γιαγιά που τώρα πια...

Γιαγιά: Τώρα πια, τι; Αγοράκι μου, πιο σιγά με τις προσβολές! Έγινα μακάκω τώρα πια; Ξεμωράθηκα τώρα πια; Είμαι για πέταμα τώρα πια;

Λουίτζι: Όχι γιαγιά, εγώ δεν ήθελα να...

Γιαγιά: Δεν σου επιτρέπω... το ξέρεις ότι στην ηλικία μου είμαι ικανή να «κάνω» 50 γραμμάρια χασίς κι ένα ολόκληρο LSD και να πάω με τα πόδια στην πλατεία της Μητρόπολης τρέχοντας όσο το ΜΕΤΡΟ κι ακόμη πιο γρήγορα;

Φίλη: Ακούστε, συγγνώμη, αλλά εμένα δεν με ενδιαφέρουν τα οικογενειακά σας. Εγώ, εκείνο που ξέρω είναι ότι δεν αισθάνομαι καλά κι ότι έχω φοβερή ανάγκη από ό,τιδήποτε δυνατό, αρκεί να τη βρω που να πάρει ο διάολος!

Γιαγιά: Αν είναι για κάτι δυνατό, έχουμε ρεύμα 220 Βολτ... σου βάζω δυο σύρματα...

Φίλη: Άκου γιαγιά, τα σύρματα να τα βάλεις εκεί που ξέρεις... και μένα να μου κάνεις ένα τσίμπημα σκορπιού, άντε μπράβο και σβέλτα...

Γιαγιά (στη Ροζέτα): Μου προκαλεί λύπη αυτό το φουκαριάρικο... Ας την αφήσουμε να την τσιμπήσει ο σκορπιός κι ας μην το σκεφτόμαστε άλλο! **(Πάει να ξαναπάρει το κουτάκι)**

Ροζέτα: Όχι μάνα, δεν ντρέπεσαι; Κάνεις και τη φιλεύσπλαχη... σαν να μην ξέρεις ότι εκείνο που σ' ενδιαφέρει είναι να φτιάξει κεφάλι αυτή, για να την βρεις κι εσύ μαζί της... Πόσο χαμηλότερα θα πέσεις;

Λουίτζι: Τι;;; «Να τη βρει μαζί της»; Τι λες;

Ροζέτα: Εεε, ναι, το ανακαλύψαμε τυχαία... είναι ένα χαρακτηριστικό του τσιμπήματος του σκορπιού. Αν το 'χεις κάνει ήδη μία φορά, δεν χρειάζεται να το ξανακάνεις. Αρκεί κάθε τόσο να το κάνει κάποιος άλλος κοντά σου... εκείνος

φτιάχνεται κι εσύ, χωρίς να είναι ανάγκη να τσιμπηθείς, φτιάχνεσαι μαζί του για... συμπαράσταση! Σου ανάβουν και σένα τα λαμπάκια, και πας από πίσω του... σε παρασέρνει!

Λουίτζι: Α, έτσι ε; **(στη γιαγιά)** Κι εσύ ήθελες... ντροπή σου γιαγιά!

Φίλη: Εμένα δε με νοιάζει καθόλου να φτιάχνεται κι άλλος μαζί μου **(αρπάζει το κουτάκι απ' τη γιαγιά)** Δωσ' το γιαγιά!

Γιαγιά: Όχι, όχι, πρέπει πρώτα να πάρεις το αντίδοτο!

Φίλη: Το 'χω πάρει κιόλας... δυο χάπια, ίσως τρία!

Ροζέτα: Διάολε... είσαι τρελή; Τώρα, αν δεν κάνεις αμέσως το τσίμπημα, θα σου πεταχτούν τα μάτια έξω! Το αντίδοτο χωρίς το δηλητήριο είναι χειρότερο απ' το δηλητήριο χωρίς το αντίδοτο!

Φίλη: Μπρος λοιπόν, γρήγορα το τσίμπημα! Πού θα μου το κάνετε;

Γιαγιά: Αν θέλεις να δράσει γρήγορα, πρέπει να το κάνεις στο σβέρκο. Εκεί, τη βρίσκεις αμέσως!

Φίλη: Ωραία λοιπόν, κανονίστε το εσείς...

Ροζέτα: Πρόσεχε, στο τρύπημα θα αισθανθείς ένα μεγάλο τσούξιμο... Περίμενε ν' ανάψω τη φωτιά για το καρφί!

Φίλη: Ποιο καρφί; Τι 'ναι πάλι αυτό;

Ροζέτα: Θα το βάλουμε πάνω στη φωτιά μέχρι να κοκκινίσει και μετά θα καυτηριάσουμε την πληγή!

Γιαγιά: Γιατί αλλιώς μπορεί να μολυνθεί!

Ροζέτα: Τα πράγματα πρέπει να γίνονται σωστά, επιστημονικά!

Φίλη: Να πάρει ο διάολος, θα τσούξει πολύ;

Γιαγιά: Να θυμάσαι τα μοσχάρια, όταν τα σταμπάρουν...

Ροζέτα: Δωσ' μου τη λαβίδα! Έτοιμο το πυρωμένο καρφί;

Γιαγιά: Έτοιμο!

Ροζέτα: Χαμήλωσέ της το κεφάλι!

Ροζέτα: Αρκετά, τελείωσε! Τώρα έλα 'δω, κάτσε όρθια, χαλαρή – χαλαρή και δοκίμασε το μαγικό αποτέλεσμα... Αισθάνεσαι μια ζέστη να 'ρχεται απ' την κοιλιά επάνω;

Γιαγιά: Αισθάνεσαι τη μεγάλη ζεστασιά;

Φίλη: Όχι, όχι, δεν το αισθάνομαι... ναι, ναι, τώρα... νάτο... σαν να μπαίνω μέσα σε μια δεξαμενή με ζεστό νερό...

Ροζέτα: Θαυμάσια... υπέροχα... μοιάζει με νερό της θάλασσας...

Φίλη: Ναι, ναι... να τα κύματα...

Γιαγιά: Βέβαια, βέβαια, τα κύματα... περπάτα... να, μπαίνουμε στο νερό μέχρι τη μέση...

Ροζέτα (στη φίλη): Αισθάνεσαι ρίγος ως συνήθως... μπρρ... μπρρρ, τώρα, θα αισθανθείς σαν να θέλεις να κατουρήσεις...

Γιαγιά: Ρίγη και... πιπί... τι ωραίο!

Φίλη: Ναι... ναι... ναι, πολύ ωραίο!

Ροζέτα (στη φίλη): Είναι φυσιολογικό... αλλά κρατήσου...

Γιαγιά: Εγώ δεν κρατιέμαι...

Ροζέτα (στη φίλη): Κρατήσου... κρατήσου εσύ τουλάχιστον... εγώ δεν μπορώ να κρατηθώ άλλο!

Γιαγιά: Βοήθεια, εδώ πλημμυρίζουμε... τσρρρ... κρατιέμαι... κρατιέμαι... κρατιόμουν!!!

Λουίτζι: Κατάλαβα... πού είναι το πριονίδι;

Γιαγιά: Η μουσικήηηηη... ακούστε τη μουσική...

Φίλη: Ναι, έρχεται από 'κει...

Ροζέτα: Όχι, από 'κει! Κοιτάξτε εκείνη την αφίσα, κινείται... Οι φιγούρες ξεκολλάνε... τρέχουν...

Φίλη: Ναι, τρέχουν... και χορεύουν...

Γιαγιά: Μην τρομάξετε τους ελέφαντες!

Φίλη: Πού είναι οι ελέφαντες; Εγώ βλέπω μόνο καμήλες...!

Γιαγιά: Εκεί..., οι ελέφαντες στα ποδήλατα!

Φίλη: Ανεβαίνουν τις σκάλες... έλα... Δεν τα καταφέρνουν... θα πρέπει να τους σπρώξουμε...

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

Εισαγωγή: Από το YouTube: «Αυτούς τους έχω βαρεθεί» (<http://youtu.be/6x4Vju9gMQ0>) του Θάνου Μικρούτσικου σε ποίηση Βολφ Μπίρμαν ερμηνευμένο από τη Μαρία Δημητριάδη.

ΣΚΗΝΙΚΟ: Το ίδιο με της πρώτης και δεύτερης πράξης.

Κάθονται όλοι ξεθεωμένοι και κοιτάζονται μεταξύ τους. Με μιας, χαλαρώνει η ένταση κι ΟΛΟΙ αρχίζουν να ΓΕΛΟΥΝ ΔΥΝΑΤΑ.

Λουίτζι: Βρίσκομαι εδώ κι όμως αναρωτιέμαι, αν έγινε στ' αλήθεια όλο αυτό το μπέρδεμα...

Φίλη: Πρέπει στ' αλήθεια να σας ευχαριστήσω κυρία Ροζέτα... με κάνατε να περάσω μια γιορταστική μέρα.

Λουίτζι: Χα, χα, πόσο γέλασα κι εγώ, παραλίγο να σκάσω στα γέλια! Είναι η πρώτη φορά, μετά από δεν ξέρω κι εγώ πόσο καιρό, που διασκεδάζω τόσο πολύ στο σπίτι μου! Ούτε με τους φίλους μου δεν μου 'τυχε ποτέ κάτι τέτοιο...

Ροζέτα: Σ' ευχαριστώ πολύ Λουίτζι... είναι το πιο ωραίο κοπλιμέντο, που θα μπορούσες να μου κάνεις.

Γιαγιά: Κι εγώ είχα χρόνια να κάνω τόσο τρελά γέλια!

Φίλη: Βέβαια, είστε πολύ ωραία παρέα... Ξέρεις Λουίτζι, είσαι τυχερός να 'χεις μια τέτοια μητέρα και μια τέτοια γιαγιά...

Ροζέτα: Φτάνει, θα με κάνετε να βάλω τα κλάματα!

Γιαγιά: Κι εσύ συμπαθητική είσαι, εδώ που τα λέμε... κρίμα που τρυπιέσαι σαν μακάκω!

Φίλη: Κοφ' το γιαγιά... μη μου το ξαναθυμίζεις τώρα που σχεδόν το ξέχασα. Τώρα, μ' έκανες να το θέλω πάλι...

Γιαγιά: Έχεις δίκιο, τι γκάφα! Πάντως, το γέλιο με τους φίλους σου είναι καλύτερο από κάθε τρύπημα! Το ξέρεις ότι είναι η πρώτη φορά που περνώ όλο το απόγευμα, χωρίς να

κάνω ούτε ένα τσιγαριλίκι;

Ροζέτα: Τώρα που το σκέφτομαι κι εγώ το ίδιο!

Λουίτζι: Κι εγώ...

Φίλη: Εμένα όμως, μη με κάνετε να σκέφτομαι το τρύπημα... γιατί... Όχι, δεν είν' αλήθεια! Για να πω την αλήθεια, δεν έχω πια κράμπες στο στομάχι, ούτε στο συκώτι, και το στόμα μου δεν είναι πια ξερό... Έχει γούστο να βρήκα τη σωστή θεραπεία: τρία τέσσερα αστεία με τους φίλους κι ένα ωραίο τσίμπημα σκορπιού τη μέρα.

Ροζέτα: Ξέρετε κάτι; Αυτή τη στιγμή, έχω την εντύπωση ότι αν ο κόσμος είχε τη δυνατότητα να κάνει περισσότερη συντροφιά με τους άλλους ανθρώπους, να μιλάει, να διηγείται, να γελάει, να έχει φαντασία... έστω και να μαλώνει... μετά δεν θα χρειαζόταν να ζαλίζεται με τ' αντιαγχωτικά, τα ανσιονίλ, τα σερενόλ, τα λίμπριουμ, ούτε να μαστουρώνει με τσιγαριλίκια κι LSD, ούτε να τρυπιέται... Πολλές φορές, δεν είναι ούτε η πείνα ούτε η μιζέρια που σε πνίγει... είναι η μοναξιά. Οι σκέψεις σου μόνες, η καρδιά σου μόνη, τα ενδιαφέροντά σου... για κανέναν. Αυτή είναι η αληθινή μιζέρια και τότε... όλα επιτρέπονται: το κρασί, το ρακί, το τρύπημα, το LSD, φτάνει να τη βρούμε!

Λουίτζι: Ναι μπράβο, είναι καλύτερα να λες για το κρασί και το ρακί που για μας εδώ παραμένουν τα πιο βαριά ναρκωτικά και τα πιο θανατηφόρα: 17.000 νεκροί το χρόνο από κίρρωση του ήπατος.

Φίλη: Μπαρούφες ότι το κρασί «κάνει καλό στο αίμα», χα! Φτάνει! Εγώ από σήμερα δεν ξαναπίνω, θα τρυπιέμαι μονάχα...

Ροζέτα: Σωστά, αφού είναι έτσι τα πράγματα λοιπόν, «ναρκωτικό για το ναρκωτικό», καλύτερα να φτιαχτείς με μαριχουάνα που σε κάνει να κρεπάρεις λιγότερο και σε

κάνει να γελάς περισσότερο.

Γιαγιά: Παρ' όλα αυτά, εγώ θα προτιμούσα να καταφέρνω να γελάω, χωρίς να αναγκάζομαι να φτιάχνομαι, χα, χα!

Φίλη: Αν δεν είχαμε αυτόν τον θαυματουργό σκορπιό που μας έκανε ν' απογειωθούμε όλοι σαν τρελά πυροτεχνήματα, τότε θα 'θελα να δω, αν θα κάνατε τόση συζήτηση για τη σημασία του να είμαστε μαζί... να λέμε... να εφευρίσκουμε... είναι που είμαστε ακόμα ζαλισμένοι από τη μαστούρα!

Γιαγιά: Ναι βέβαια, λίγη ζαλάδα την έχουμε ακόμη!

Φίλη (έχει στο χέρι της το στραπατσαρισμένο κουτάκι με το σκορπιό, έχει βγάλει ένα στυλό από την τσέπη και τον τσιμπάει): Κρίμα... είναι κοκκαλωμένος... Έι! Μια στιγμή... Αυτό εδώ, δεν ήταν ποτέ ζωντανός σκορπιός, αυτό είναι από λάστιχο!

Γιαγιά: Μωρ' τι μας λες; Από πλαστικό είναι! Είναι απ' τα παιχνιδάκια που αγοράζεις από το ψιλικατζίδικο για τις φάρσες του καρναβαλιού!

Λουίτζι: Τι;;; Πώς;;; Για να δω... χα, χα, χα....

Φίλη: Ναι, αλλά δεν ήταν καθόλου εκείνος που μου έβαλες στο λαιμό και με τσίμπησε... εκείνος ήταν ζωντανός!

Ροζέτα (γελώντας): Όχι, αυτός ήταν, δεν έχουμε άλλους!

Φίλη: Και το τσίμπημα;

Ροζέτα: Με τη βελόνα, τσακ!

Λουίτζι: Τότε, τι ήταν αυτό που έκανε τα μυαλά μας πυροτέχνημα;

Φίλη: Αυτό λέω κι εγώ...

Ροζέτα: Δεν ακούσατε ποτέ να μιλούν για υποβολή;

Φίλη: Μα τι υποβολή; Μη λέμε μακακίες! Και τι είμαι; Ηλίθια; Εγώ έβλεπα πραγματικά φλας! Μια λάμψη... θεϊκή!

Γιαγιά: Βέβαια, αρκεί να θέλεις κάτι πολύ... και το μυαλό σου είχε τέτοια προδιάθεση, που έφτασε ένα ξερό τσίμπημα και -ζουμ! - πυροτεχνήματα...

Λουίτζι: Ο πλαστικός σκορπιός! Χα... χα... την πάτησα κι εγώ... γιαγιά είσαι απίθανη!

Ροζέτα: Έι! Για σιγά... Η ιδέα δεν ήταν όλη δικιά της! Αν όχι τίποτ' άλλο, πρέπει να παραδεχτείτε ότι κι εγώ της έκανα καλές πλάτες... «Να, να, μπαίνουμε... το χλιαρό νερό της θάλασσας... μπρρρ, μπρρρ, Θεούλη μου, μου ξεφεύγουν, ωχ πώς μου ξεφεύγουν!» Χα, χα, χα...

Φίλη: Δεν είναι δυνατόν... δεν μπορώ να το πιστέψω...

Γιαγιά: Μα δεν έτυχε ποτέ ν' ακούσεις για το πείραμα του Εκινείλ ή Εχινέι...; δεν ξέρω πώς προφέρεται... όπου 50 περιπτώσεις ανθρώπων που υποβλήθηκαν σε μια κούρα με ψεύτικες παστίλιες LSD, οι 40, επαναλαμβάνω: οι 40 στους 50 αντέδρασαν σαν να 'ταν οι παστίλιες αληθινά παραισθησιογόνα; Είχαν ψυχεδελικά οράματα, εφιάλτες, όλα κανονικά!

Φίλη: Και τ' αντίδοτα; Εκείνα που κατάπια και δεν με δηλητηρίασαν; Διάβασα καλά το μπουκαλάκι... νάτο... είναι γραμμένο: «AN-TI-ΔO-TO»!

Ροζέτα: Ναι, αλλά για διάβασε πιο κάτω, είναι επίσης γραμμένο ότι το δίνουν στα παιδιά όταν έχουν ξινίλες...

Λουίτζι: Χα, χα, το ναρκωτικό για τα βυζανιάρικα πήρες... χα, χα, χα... !

Ροζέτα: Κανονικά, έπρεπε να σ' το δώσω με το μπιμπερόν... γιατί αυτές οι παστίλιες δίνονται διαλυμένες στο γάλα! Χα, χα, χα...

Φίλη: Κόφτε τ' αστείο, γιατί άρχισα να τσαντίζομαι!

Ροζέτα: Τσαντίζεσαι, ακριβώς γιατί το πείραμα πέτυχε! Κι ήταν χρήσιμο και για μας... γιατί μας έκανε να δούμε καθαρά τα υστερικά φούμαρα στην ιστορία με τα ναρκωτικά!

Φίλη: Α, ναι, μια υποβολή, μια υστερία που σκοτώνει εκατοντάδες νέους κάθε χρόνο!

Γιαγιά: Ας το κόψουμε... στο είπαμε ήδη και το ξέρεις... δεν

είναι ούτε η υποβολή, ούτε τα φούμαρα για τα ναρκωτικά που σκοτώνουν, αλλά εκείνο που είναι από πίσω! Εδώ και δύο χρόνια το 60% του άνθους των νέων, αγόρια - κορίτσια, δεν βρήκαν ακόμη δουλειά... είναι η απελπισία του να βρεθείς δίχως προοπτικές και ν' αντιληφθείς ότι οι λεγόμενες ηθικές αξίες, στις οποίες στηριζόταν η παράγκα τύπου «Πατρίς, Θρησκεία, Οικογένεια», «Ησυχία, τάξη κι ασφάλεια» είναι μεγάλη κοτσάνα! Και τότε, το μόνο που σου απομένει είναι το πτώμα της μπάσταρδης της κοινωνίας με την αισχρή εκμετάλλευση και την εμετική κουλτούρα!

Φίλη: Ωραίο το μαθηματάκι σας... τώρα όλα γίνονται κουλτούρα!

Ροζέτα: Φυσικά! Φυσικά και είναι πρόβλημα κουλτούρας... ειδικά εκείνο των ναρκωτικών: «Πολιτικής κουλτούρας»! Είναι μέρες τώρα που το σκέφτομαι...

Φίλη: Πώς; Μαστουρωμένη;

Ροζέτα: Ίσως σου φανεί κι αυτό ανόητο, αλλά όλα τούτα άνοιξαν τα μάτια μου...

Φίλη: Ω, όσοχι, θα βάλω τα κλάματα! Τι ωραίο τέλος, αλήθεια, για ηθικοπλαστική κωμωδία! Πολύ συγκινητικό! «Στο τέλος βγαίνουν απ' τα σκατά... Η γριά ξαναμπαίνει στο κόμμα, η μητέρα στην «Εργατική Πρωτοπορία» κι ο νεαρός στο «Συνεχή Αγώνα», κι όλοι ξαναρχίζουν τον αγώνα...

Ροζέτα: Ναι, ναι, ριξ' το στην πλάκα και στην κοροϊδία κι ας μην μπορείς να βάλεις κρύες κομπρέσες στον κώλο που σε τσούζει... Μάθε λοιπόν, ότι το μεγάλο φινάλε της λύτρωσης της μάνας και της γιαγιάς από την τοξικομανία είναι περιττό, επειδή εγώ κι η γιαγιά δεν έχουμε καπνίσει ποτέ!

Λουίτζι: Ε, όσοχι μάνα, μη λέμε και παραμύθια... Εγώ ο ίδιος σας τσάκωσα με τα τσιγαριλίκια στα χέρια και το σπίτι ντουμάνι...

Γιαγιά: Ακριβώς, σε περιμέναμε... Κι όταν σε είδαμε να

φτάνεις από το παράθυρο... τότε ανάψαμε τις γώπες...
καπνός κατά βούλησιν!!!

Λουίτζι: Κι όλη εκείνη η σύγχυση, που σας έπιασα στα
πράσα;

Ροζέτα: Έπρεπε να παίξουμε τους ρόλους μας με πολύ
φυσικότητα, δεν νομίζεις;

Λουίτζι: Απίστευτο!!!

Ροζέτα και Γιαγιά (με μια φωνή): Ήταν όλα σκηνοθε-
τημένα!!!

Ροζέτα: Ήταν το χόρτο και το LSD που είχα βρει στις
τσέπες του μπουφάν σου, Λουίτζι, θυμάσαι;

Λουίτζι: Ναι, τον καβγά μας...

Γιαγιά: Τι καλολογικά στοιχεία χρησιμοποιεί αυτό το παιδί
στα προφορικά... ελπίζω και στα γραπτά! Τι βαθμό έχεις
στην «Έκφραση - Έκθεση»;

Λουίτζι: Εντάξει, συγγνώμη, είχα εκνευριστεί κάπως
περισσότερο από το συνηθισμένο, γιατί η μάνα είχε ψάξει
τις τσέπες μου...

Ροζέτα: Τότε καταλάβαμε με τη γιαγιά σου πόσο σοβαρό
ήταν το ζήτημα κι έτσι... Για να ενημερωθούμε για μερικά
πράγματα, πήγαμε και μιλήσαμε με κάτι παιδιά που
δουλεύουν σ' ένα από 'κείνα τα κέντρα για ναρκομανείς, εδώ
στη γειτονιά μας.

Γιαγιά: Έτσι, κάναμε την ωραία μας έρευνα... τέλος
πάντων... καταλάβαμε ότι το πρώτο πράγμα που έπρεπε να
καταπολεμήσουμε είναι όλη η ρητορική του τρυπήματος και
του «ταξιδιού»... η βρώμικη φιλολογία του ψυχεδελικού και
του φανταστικού: «Κάντο! Και θα μπεις σε τροχιά... Εμπρός,
πέτα στον Ουρανό! Βλέπεις το Θεό! Περπατάς ξυπόλητος
πάνω στο ουράνιο τόξο! Έλα»!

Φίλη: Ε, ας μην υπερβάλλουμε... δεν είναι όλα Λογοτεχνία!

Γιαγιά: Και λοιπόν, αρχίζουμε να δεχόμαστε ότι με τα

ναρκωτικά δεν λύνονται τα προβλήματα! Και πρόσεξε: ούτε με τα σκληρά, ούτε με τα μαλακά! Αν κάποιος είναι μακάκας πριν το «ταξίδι», μακάκας θα είναι και μετά! **(Ο Λουίτζι αντιδρά με μια έντονη χειρονομία)**

Φίλη: Χα, χα, είδες γιαγιά πώς προσβλήθηκε ο εγγονός σου; ω, συγγνώμη... εσείς της μαριχουάνας και του LSD θέλετε ν' αποποινικοποιηθούν... αυτά δεν είναι ναρκωτικά, είναι μόνο υλικό για καλλιτέχνες, για να δίνουν λίγο χρώμα στον κόσμο...

Ροζέτα (στο Λουίτζι): Έχει δίκιο η φίλη σου... είναι αλήθεια ότι είστε λίγο ρατσιστές... Αυτοί που τρυπιούνται είναι φτωχομπινέδες... ενώ εσείς είστε πιο έξυπνοι...

Άνθρωποι που καπνίζουν χασίσι ή φτιάχνονται με LSD, μόνο και μόνο για να δημιουργήσουν μαγικές καταστάσεις, όνειρα, να 'χουν οράματα, μεγαλοφυείς επινοήσεις, όπως οι σούπερμαν! Αυτή η πραγματικότητα προσβάλλει τη νοημοσύνη μου, γιατί το σύστημα αφήνει να κατρακυλά η πιο επιθετική δύναμη της κοινωνίας, η νεολαία, σε κατάσταση ύπνωσης... Και φυσικά, κανείς δεν τους πειράζει, αντίθετα, αν διαδήλωναν θα τους ρήμαζαν στο ξύλο.

Γιαγιά: Πολύ ντρόγκα μάγκες... Το σύστημα προτιμάει να σε κρατάει υπνωτισμένο ή να θεραπεύει πρεζάκηδες, παρά να αντιμετωπίζει αντίπαλους που διεκδικούν τα δικαιώματά τους.

Φίλη: Σύμφωνα, μα δεν αρκεί να μας το χτυπάς ότι είμαστε μακάκες, χρειάζεται να μας εξηγήσεις και πώς θα ξεφύγουμε, ειδικά εμείς οι χαμένοι, οι περιθωριακοί...

Ροζέτα: Μα τι πιστεύεις; Ότι έχω εδώ το λυχνάρι του Αλλαντίν, το τρίβω... και λύνω το πρόβλημα; Μαζί θα τη βρούμε τη λύση, πηγαίνοντας βαθιά, αρχίζοντας να διαβάζουμε, να συζητάμε... στα σοβαρά! Τα ναρκωτικά είναι η ναπάλμ του συστήματος... και μ' αυτή τη ναπάλμ ξεπάστρεψαν όλα

τα κινήματα των μαύρων της Αμερικής και των επαναστατών μιγάδων και των Λευκών της Νέας Υόρκης και του Σικάγο! Και τώρα θέλουν να τα δοκιμάσουν κι εδώ στην Ευρώπη... Διάβασα ένα άρθρο, πριν μια βδομάδα, που είχε ένα γράμμα του Μαρξ και διηγιόταν ότι στην Αγγλία το 1800, υπήρξε περίοδος στη διάρκεια της μεγάλης βιομηχανικής κρίσης, που οι μανάδες στις εργατικές συνοικίες δίνανε όπιο ακόμη και στα νεογέννητα, για να σταματούν τα κλάματα, γιατί κλαίγανε από την πείνα! Με το όπιο δηλητηριάζονταν χιλιάδες εργάτες... και τα φρενοκομεία ήταν γεμάτα αλκοολικούς. Και τότε το κράτος ενεργοποιήθηκε, λίγο με τη φυλακή, λίγο με τα θεραπευτικά κέντρα και τα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Αλλά τα πράγματα άλλαξαν, μόνο όταν οι εργάτες και οι εργάτριες κατάλαβαν ότι δεν ήταν τα κέντρα θεραπείας και φιλανθρωπίας που τους χρειαζόνταν... κι ακόμη λιγότερο, οι φυλακές... μα πιο μεγάλη ελευθερία, περισσότερα δικαιώματα, μεγαλύτερος μισθός και λιγότερη εκμετάλλευση... και ρίχτηκαν σαν απελπισμένοι στον αγώνα, για να τα πετύχουν. Μόνο έτσι καταπολεμήσανε τα ναρκωτικά, το αλκοόλ, την αποκτήνωση! Αυτό τον καιρό, πήγα σ' ένα σωρό διαλέξεις με θέμα το πρόβλημα των ναρκωτικών, διάβασα ένα σωρό άρθρα... και κατάλαβα ότι σχεδόν όλοι κάνουν μεγάλη πολεμική στο ποια μέθοδος είναι καλύτερο να χρησιμοποιηθεί, στο ότι θα έπρεπε να δημιουργηθεί ένα καινούργιο ιατρικό σώμα και μετά ένα άλλο της αστυνομίας, καινούργιες θεραπείες... Έτσι, μου 'ρθε στο νου μια ιστοριούλα που μου διηγήθηκαν και που είναι σχεδόν πιο παλιά κι απ' τη Βίβλο... Αυτή η ιστορία μιλάει για τρεις φυλακισμένους σ' ένα κελί δίχως πόρτες και παράθυρα. Κάθε μέρα, τους πετάνε να φάνε ψάρια και κρέας, ξερά σαν ξύλο, που δεν κόβονται ούτε με τα δόντια. Ο ένας φυλακισμένος, πολύ έξυπνος, χτυπά και ξαναχτυπά

την τροφή με μια πέτρα, μέχρι να πολτοποιήσει κάθε μπουκιά... Ο δεύτερος φυλακισμένος, ξύπνιος κι αυτός, ακονίζει ένα κουτάλι και κόβει φέτες το κρέας και το ψάρι. Μα ο τρίτος που είναι ηλίθιος δεν σκέφτεται τίποτα, δεν κάνει τίποτα, προτιμάει να μη φάει, μέχρι να πεθάνει... κι έτσι, ο πρώτος φυλακισμένος λιανίζει και γι' αυτόν τις μπουκιές! Μετά από μέρες, ο πρώτος φυλακισμένος ζητάει απ' το δεύτερο που χαράζει τον τοίχο με το κουτάλι να τον ξεκουράσει λίγο, ταΐζοντας κι αυτός τον φυλακισμένο που δεν κάνει καμιά προσπάθεια... Κι εκείνος του απαντά: Δίκιο έχεις, πρέπει να σώσουμε το σύντροφό μας και τον εαυτό μας, γι' αυτό συνέχισε εσύ να τον ταΐζεις κι εγώ θα προσπαθήσω ν' ανοίξω μια τρύπα στον τοίχο, να μπει φως... να τελειώνουμε πια μ' αυτή τη φυλακή, να ελευθερωθούμε! Αυτή η ιστορία σημαίνει ότι ΌΛΑ αξίζουν τον κόπο... η κάθε προσπάθεια μας βοηθάει να επιβιώνουμε. Είναι η τρύπα στον τοίχο που πρέπει ν' ανοίξουμε, αν θέλουμε να γλυτώσουμε. Από την τρύπα, μόνο από 'κει, μπορούμε να βγούμε! Πρόσεξε: Όχι ένα παραθυράκι με κάγκελα, όπως θέλουν μερικοί. Όχι, χρειάζεται τρύπα δίχως κάγκελα ή μάλλον ρήγμα, μη σου πω γκρέμισμα ολόκληρου του τοίχου! Συνεχίστε ν' αγωνίζεστε με τέτοιο τρόπο, ώστε να 'ρθουν πολλοί να δώσουν ένα χέρι... και να νικήσουμε να ρίξουμε όλο τον τοίχο... ώσπου να δούμε τον Ουρανό... Όλο τον Ουρανό, μεγάλο και άπειρο, όπως είναι!

ΑΥΛΑΙΑ

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ

«ΤΟΞΙΚΕΣ - ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ:

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ»

Η ΟΥΣΙΑ

(ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΑΦΙΣΑ ΤΟΥ ΚΕΘΕΑ)

ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ (ΑΝΤΙ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ)

--Ποια είναι η σύγχρονη πραγματικότητα σχετικά με τη χρήση τοξικών-εξαρτησιογόνων ουσιών από τους εφήβους;

«Οι νέοι σήμερα εκτίθενται στα ναρκωτικά νωρίτερα από ποτέ. Βάσει έρευνας του Κέντρου Ελέγχου Ασθενειών των ΗΠΑ για το 2007, το 45% των μαθητών λυκείου σε όλη τη χώρα έχουν πιει αλκοόλ και το 19,7% έχει καπνίσει μαριχουάνα κατά τη διάρκεια ενός μήνα.

Στην Ευρώπη, πρόσφατες μελέτες σε 15χρονα παιδιά έδειξαν ότι η χρήση μαριχουάνας κυμαίνεται από το 10% έως το 40%. Το υψηλότερο ποσοστό έχει αναφερθεί για τους εφήβους της Τσεχίας (44%), ακολουθεί η Ιρλανδία (39%), το Ηνωμένο Βασίλειο (38%) και η Γαλλία (38%).

Στην Ισπανία και στη Μεγάλη Βρετανία η χρήση κοκαΐνης στα παιδιά, μεταξύ 15 και 16 ετών είναι 4-6%. Η χρήση κοκαΐνης από τους νέους αυξήθηκε σε Δανία, Ιταλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία και Γαλλία...

Νομίζουν ότι τα ναρκωτικά είναι η λύση. Αλλά τελικά, τα ναρκωτικά γίνονται το πρόβλημα. Όσο δύσκολο κι αν είναι να αντιμετωπίσει κανείς τα προβλήματά του, οι επιπτώσεις της χρήσης ναρκωτικών είναι πάντοτε χειρότερες από το πρόβλημα που προσπάθησε να λύσει με τη χρήση. Η πραγματική απάντηση είναι να μάθει κάποιος την αλήθεια και όχι να πάρει ναρκωτικά». (Για έναν κόσμο χωρίς ναρκωτικά)

Το έναυσμα για να εγκύψουμε, εμβαθύνοντας την έρευνά μας, σε μια συμπεριφορά της εφηβικής στη συντριπτική της πλειοψηφία ηλικίας, δηλαδή της χρήσης τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών, μας δόθηκε στα πλαίσια της

έρευνας του θέματος του **PROJECT** για την «**Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου στα περιβάλλοντα κοινωνικοποίησης**» και τελικά υποστασιοποιήθηκε στην ιδέα υλοποίησης του παρόντος προγράμματος Αγωγής Υγείας. Κι επειδή «**οι Ομάδες**», ως γνωστόν, «**γράφουν τη δική τους ιστορία**»...

...Οι μαθητές – μέλη της Ομάδας Αγωγής Υγείας, «**Κριτική Έκφραση**», στοχαζόμενοι πάνω στο φαινόμενο της χρήσης τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών, πέρα από στερεότυπα και προκαταλήψεις, προσπαθήσαμε να ανακαλύψουμε την **αλήθεια**, ερευνώντας το θέμα υπεύθυνα, θεωρητικά και βιωματικά, από τη σκοπιά της **Επιστήμης** και της **Τέχνης**, επειδή έχει αποδειχθεί ότι η επιστημονική γνώση και πληροφόρηση μόνο δεν επαρκεί στην πρόληψη και την αντιμετώπιση του προβλήματος, ενστερνιζόμενοι δύο όψεις της πραγματικότητας:

1^η όψη – οπτική: «**Τοξικομανής είναι κάποιος που χρησιμοποιεί το σώμα του, για να πει στην κοινωνία ότι κάτι δεν πάει καλά**». Stella Adler, 1901-1992, Αμερικανίδα ηθοποιός και δασκάλα υποκριτικής

και

2^η όψη – οπτική: «**Σε θέλουν σκλάβο να χτυπάς, το κούτελο στο χώμα! Χασίσι αν θες μετά χαράς, αλλ' όχι ελεφτεριά**»! Κώστας Βάρναλης, 1884 – 1974, Ποιητής

Θεωρώντας ότι η **ελευθερία** (προσωπική και κοινωνική) είναι το πρώτο και μεγαλύτερο καθήκον και συνάμα δικαίωμα του ανθρώπου, **αφιερώνουμε την Εργασία μας σε όσους δίνουν μάχη καθημερινά με το πολυκέφαλο θηρίο της δουλείας!**

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΤΟΞΙΚΕΣ – ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ: ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ»

Ι.1. ΕΝΝΟΙΕΣ-ΟΡΙΣΜΟΣ

Με την έκφραση **«τοξικές – εξαρτησιογόνες ουσίες»**, φαρμακολογικά, αναφερόμαστε σε κάθε ουσία που επιδρά στον οργανισμό, τροποποιώντας τις βιολογικές λειτουργίες, τον ψυχισμό και τη συμπεριφορά του ατόμου. Στην καθημερινή ορολογία επικρατέστερος είναι ο όρος **«ναρκωτικά»** που όμως δημιουργεί σύγχυση, επειδή χρησιμοποιείται από μη ειδικούς, δίχως να έχουν προσδιοριστεί το περιεχόμενο και τα κριτήριά του, προκαλώντας μεγαλύτερη προκατάληψη για τους χρήστες **παράνομων ουσιών**, όπως η μαριχουάνα ή η ηρωίνη, απέναντι σε όσους καταναλώνουν **ιατρικής χρήσης ουσίες**, όπως ηρεμιστικά, διεγερτικά, κ.λ.π. ή **νόμιμες ουσίες**, όπως αλκοόλ, τσιγάρο, κ.α.

Η κατάταξη των τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών στις κατηγορίες των **«νόμιμων»**, **«παράνομων»** και **«ιατρικής χρήσης» ουσιών** αντανακλά και στην αντίστοιχη κατάταξη των χρηστών από το κοινωνικό σύνολο, καθιστώντας αναγκαία την αντιμετώπιση προκαταλήψεων και στερεοτύπων για καθεμιά από τις τρεις κατηγορίες χρηστών.

Κοινωνικά απενοχοποιημένη είναι η χρήση **νόμιμων ναρκωτικών**, μη κολάσιμη ποινικά και επιβαλλόμενη από κοινωνικές συνθήκες σε γιορτές και συγκεντρώσεις. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται το **αλκοόλ** και το **τσιγάρο**.

Κοινωνικά ενοχοποιημένη είναι η χρήση των **παράνομων ναρκωτικών**, ποινικά κολάσιμη και απορριπτέα από το κοινωνικό σύνολο. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται

σονται η **μαριχουάνα**, η **ηρωίνη**, η **κοκαΐνη** και το **LSD**.

Κοινωνικά αποδεκτή είναι η ιατρική χρήση ουσιών που αγοράζονται στα φαρμακεία με ιατρική συνταγή που συνοδεύεται από οδηγίες χρήσης, ενώ καθίστανται επικίνδυνες, όταν η χρήση τους δεν αποσκοπεί στην αντιμετώπιση κάποιας ασθένειας, αλλά σε άλλους σκοπούς. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται **ηρεμιστικά** και **διεγερτικά**.

Ο όρος «**ναρκωτικό**» έχει φτάσει να αφορά στις **παράνομες ουσίες** και συνεπάγεται την κοινωνική απόρριψη και περιθωριοποίηση των χρηστών τους.

1.2. ΤΥΠΟΙ ΤΟΞΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΤΥΠΟΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΟΥ	ΟΝΟΜΑ	ΠΙΘΑΝΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ	ΟΠΙΟ	-Απάθεια, απώλεια κρίσης και αυτοελέγχου. -Εθισμός (σωματικός και ψυχολογικός)
	ΜΟΡΦΙΝΗ	-Υποσιτισμός, ευφορία, υπνηλία, ναυτία, ασθένειες του ήπατος, αναπνευστική δυσχέρεια.
	ΗΡΩΙΝΗ	-Σπασμοί, κώμα, θάνατος (μετά από υπερβολική δόση).

ΤΥΠΟΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΟΥ	ΟΝΟΜΑ	ΠΙΘΑΝΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΙΟΓΟΝΑ	ΜΕΣΚΑΛ ΠΕΓΙΟΤ LSD	-Παραισθήσεις και πανικός. -Εξάρτηση. -flashbacks -Γενετικές ανωμαλίες στα παιδιά των χρηστών.
ΚΑΝΝΑΒΗ	ΜΑΡΙΧΟΥΑΝΑ ΧΑΣΙΣ	-Σύγχυση, απώλεια συντονισμού, παραισθήσεις. -Εθισμός και ψυχολογική εξάρτηση (μακροπρόθεσμα). -Βλάβη των ιστών των πνευμόνων (μακροπρόθεσμα).
ΔΙΕΓΕΡΤΙΚΑ	ΚΟΚΑΪΝΗ	-Σύγχυση, κατάθλιψη, παραισθήσεις. -Εθισμός, εξάρτηση. -Βλάβες στις ρινικές μεμβράνες. -Πρόκληση πνευμονικών τραυμάτων με κάπνισμα.

ΤΥΠΟΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΟΥ	ΟΝΟΜΑ	ΠΙΘΑΝΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ
ΔΙΕΓΕΡΤΙΚΑ	ΑΜΦΕΤΑΜΙΝΕΣ	-Παραισθήσεις. -Εθισμός, ψυχοσωματική εξάρτηση. -Καρδιακά προβλήματα, υπο- σιτισμός, θάνατος (μακροπρόθεσμα).
ΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΑ	ΒΑΡΒΙΤΟΥΡΙΚΑ ΗΡΕΜΙΣΤΙΚΑ	-Σύγχυση και απώλεια συντονισμού. -Εθισμός, ψυχοσωματική εξάρτηση. -Κώμα, θάνατος (από υπερβολική δόση) -Επικίνδυνα σε συνδυασμό με αλκοόλ.
	ΑΛΚΟΟΛ	-Καρδιακές και ηπατικές βλάβες (η κατάχρηση). -Πολύ επικίνδυνος για τη ζωή, ο συνδυασμός αλκοόλ και ιατρικής χρήσης ή νόμιμων ουσιών.
	ΝΙΚΟΤΙΝΗ	-Καρκίνος του πνεύμονα, καρδιοαναπνευστικές νόσοι (μακροπρόθεσμα). -Ψυχοσωματική εξάρτηση.

Εισπνεόμενες ουσίες

Ιδιαίτερη αναφορά χρειάζεται για τις εισπνεόμενες ουσίες, επειδή πρόκειται για δημοφιλείς ουσίες με ιδιαίτερα σοβαρές συνέπειες από την κατάχρησή τους, των οποίων η συνήθης ηλικία έναρξης της χρήσης είναι τα 6 - 8 έτη και η κορύφωση της χρήσης είναι τα 14 - 15 έτη.

Η χρήση γίνεται με εισπνοή αναθυμιάσεων πτητικών αερίων με ευκολότατη πρόσβαση των χρηστών, λόγω της ευρείας οικιακής και επαγγελματικής χρήσης, όπως κόλλες, αεροζόλ (λακ και αποσμητικά), υγρά και αέρια αναισθητικά και καθαριστικά, διαλύτες (ασετόν, μπλάνκο), διαλυτικά μπογιάς, αποσμητικά χώρου, κ.α.

Πιθανά συμπτώματα από τη χρήση είναι τα σωματικά, όπως βήχας, δύσπνοια, πονοκέφαλοι, κοιλιακά άλγη, ηπατίτιδα, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια και σε χρόνια χρήση, βλάβες στο κεντρικό και περιφερικό νευρικό σύστημα, όπως εγκεφαλική ατροφία, παρεγκεφαλιδική εκφύλιση, περιφερικές νευροπάθειες, κ.λ.π., πιθανόν μόνιμες και ψυχικά συμπτώματα παρόμοια με της τοξίκωσης από αλκοόλ.

Ο μεγάλος όμως κίνδυνος είναι ο θάνατος, είτε από έλλειψη οξυγόνου, είτε από αναρρόφηση κατά τον εμετό, είτε από καρδιακές αρρυθμίες. Οι μισοί χρήστες στη Μεγάλη Βρετανία πεθαίνουν από το **«σύνδρομο αιφνίδιου θανάτου»**, γεγονός που αποδεικνύει την ιδιαίτερα αυξημένη επικινδυνότητα της χρήσης τους.

Η εξάρτηση από τα εισπνεόμενα δεν είναι σπάνια, αν και δεν έχουν κάποιο τυπικό σύνδρομο στέρησης. Εξαιτίας του ότι τα παιδιά δεν αντιλαμβάνονται την επικινδυνότητα της χρήσης, κρίνεται αναγκαίο να εφιστάται ιδιαίτερα η προσοχή στη χρήση εισπνεόμενων ουσιών.

Ι.3. «ΜΑΛΑΚΑ» ΚΑΙ «ΣΚΛΗΡΑ» ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Οι συνέπειες της χρήσης ουσιών συναρτώνται εκτός από τις φαρμακολογικές ιδιότητές τους και από τους εξής συμπληρωματικούς παράγοντες:

- **Τρόπο χρήσης**, δηλαδή δοσολογία και τρόπο λήψης της ουσίας (ενδοφλέβια, από το στόμα, απορρόφηση από τη μύτη, πνευμονική απορρόφηση – κάπνισμα).
- Το «**set**», δηλαδή το σύνολο των ψυχοσωματικών παραγόντων του χρήστη (προσωπικότητα, διάθεση, ψυχοσωματική κατάσταση).
- Το «**setting**», δηλαδή το σύνολο των περιβαλλοντικών παραγόντων της χρήσης (χώρος, συντροφιά ή μη, κοινωνία, μορφωτικό επίπεδο).

Πέρα από τη φαρμακολογική, έχει επικρατήσει η διάκριση των ουσιών με βάση τη σωματική εξάρτηση, την τοξικότητα και τον κίνδυνο τοξικοεξάρτησης σε «μαλακά» και «σκληρά» ναρκωτικά, ενώ οι παθολογικές συνέπειες της χρήσης των τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών ταξινομούνται με βάση την **τοξικότητα**, την **ανοχή** και τον κίνδυνο **σωματικής και ψυχικής εξάρτησης**, παράγοντες που αναλύονται στη συνέχεια.

Στην κοινή γλώσσα, «**μαλακά ναρκωτικά**» ονομάζονται τα παράγωγα της κάνναβης και «**σκληρά ναρκωτικά**», τα οπιούχα.

A. Τοξικότητα

Ο όρος «τοξικότητα» δηλώνει τη σωματική και ψυχική βλάβη που προκαλεί η χρήση της ουσίας, η οποία εκδηλώνεται σε τρία επίπεδα: **της οξείας δηλητηρίασης, της χρόνιας δηλητηρίασης και των πλάγιων αποτελεσμάτων**, δηλαδή των τοξικών αποτελεσμάτων μιας κανονικής δόσης.

B. Ανοχή

«Ανοχή» ονομάζουμε τη σταδιακή μείωση της ευαισθησίας – ικανοποίησης του οργανισμού στην αρχική ποσότητα χρήσης της ουσίας, με αποτέλεσμα ο χρήστης να έχει ανάγκη ολοένα και περισσότερη ποσότητα της ουσίας για τα ίδια αποτελέσματα από τη χρήση.

Γ.α. Σωματική εξάρτηση

«Σωματική εξάρτηση» ονομάζουμε την ασθένεια του **συνδρόμου στέρησης** της ουσίας, στην οποία έχει εθιστεί ο οργανισμός του χρήστη, που εκδηλώνεται με αντίθετα συμπτώματα από εκείνα της χρήσης.

Γ.β. Ψυχική εξάρτηση

Η ΠΟΥ (Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας) έχει ορίσει την «ψυχική εξάρτηση» ως «αίσθηση ικανοποίησης και ψυχολογική τάση που απαιτεί περιοδική ή συνεχή λήψη του ναρκωτικού, για να παράγει το επιθυμητό αποτέλεσμα ή να αποτρέψει τη δυσφορία».

Η ψυχική εξάρτηση καταλήγει σε ψυχοπαθολογία, όταν:

- **Η προσωπικότητα του χρήστη μεταβάλλεται σε βαθμό που αδιαφορεί για τη στοιχειώδη φρον-**

τίδα της ύπαρξής του.

- **Ο χρήστης αδυνατεί να σταματήσει τη χρήση ακόμη και όταν συντρέχουν σοβαρότατοι λόγοι υγείας.**

Με κριτήρια το είδος και την ένταση της σχέσης του χρήστη και της ουσίας, οι χρήστες διακρίνονται σε:

- **Καταναλωτές**, οι οποίοι χωρίς κανενός είδους εξάρτηση κάνουν ευκαιριακή ή σχετικά συχνή χρήση.
- **Εξαρτημένους**, οι οποίοι διατηρούν σε κάποιο βαθμό τον έλεγχο της εξάρτησης, περιορίζοντας τις τοξικές συνέπειες από τη συστηματική χρήση της ουσίας.
- **Τοξικοεξαρτημένους**, οι οποίοι έχουν απολέσει εντελώς τον έλεγχο της εξάρτησής τους από την ουσία χρήσης και υφίστανται την τοξικότητά της.

Ο όρος «τοξικοεξάρτηση» είναι ταυτόσημος με τον όρο «τοξικομανία» και χρησιμοποιείται για να δηλώσει την ιατρική πτυχή της χρήσης των τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών.

II. ΑΙΤΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ - ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ

Η χρήση τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών ξεκίνησε μαζί με τον άνθρωπο, όμως η σημασία της διαφέρει ανάλογα με την εποχή, την κοινωνία και το πολιτισμικό υπόβαθρο.

Ανεξάρτητα από τη χρήση, το πρόβλημα εκδηλώνεται με την κατάχρηση ουσιών από τη στιγμή που μια σειρά από

συμπεριφορές επηρεάζουν τις οικογενειακές, συντροφικές, φιλικές, εργασιακές και λοιπές σχέσεις και προκαλούν προβλήματα υγείας στους χρήστες.

Η συμπεριφορά κατάχρησης τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών παράγεται από έναν εξαιρετικά πολύπλοκο μηχανισμό, μέσω του οποίου τα άτομα προσπαθούν να καλύψουν ανάγκες και ανεπάρκειές τους υπό το καθεστώς συγκεκριμένων κοινωνικών, οικογενειακών και ατομικών συνθηκών.

Γίνεται λοιπόν φανερό, ότι η εμφάνιση του προβλήματος των ναρκωτικών είναι **πολυπαραγοντική και πολυσήμαντη**, οπότε για την πρόληψή της είναι αναγκαίο να εντοπιστούν **οι αιτίες και οι παράγοντες πρόκλησης** του προβλήματος.

II.1. ΑΙΤΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ - ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Κάθε αιτία χρήσης συνδέεται με ένα συγκεκριμένο πρότυπο συμπεριφοράς. Έτσι, γίνεται λόγος για:

- **Πειραματική χρήση**, η οποία αποτελεί προϊόν περιέργειας ή επιθυμίας του χρήστη να βρεθεί σε μια διαφορετική από τη συνηθισμένη κατάσταση.
- **Κοινωνική χρήση**, η οποία αποτελεί προϊόν της βούλησης του χρήστη να βρεθεί σε κατάσταση ευφορίας, ώστε να εντονοποιηθεί η απόλαυση των δραστηριοτήτων του κατά τη διάρκεια του ελεύθερου χρόνου του.
- **Οργανική χρήση**, η οποία αποτελεί προϊόν της ανάγκης του χρήστη να αποκτήσει τις ψυχικές αντο-

χές, για να αντιμετωπίσει μια ειδική κατάσταση ή να απαλλαχτεί από την ένταση της καθημερινότητάς του.

- **Εκφραστική χρήση**, η οποία αποτελεί προϊόν της ανάγκης του χρήστη να εκφραστεί ως άτομο και μέλος μιας ομάδας.

Εκφραστική χρήση παρατηρείται **στους κύκλους των νέων και των εφήβων στη φάση αναζήτησης - ανακάλυψης της ταυτότητάς τους**. Στην περίπτωση αυτή, η χρήση γίνεται μέσα στην ομάδα και από την ομάδα, με **διττή σημασία**:

- Αφενός, **την επιβεβαίωση της ταυτότητας της ομάδας και την αντιπαράθεσή της με την κοινωνία**, τους ενηλίκους, την οικογένεια και τις αξίες του συστήματος και
- Αφετέρου, **την ταυτοποίηση του ατόμου με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας** που επικυρώνεται από το αξιακό σύστημα της ομάδας, η οποία ρυθμίζει τις σχέσεις των μελών της.

Η εκφραστική χρήση αποκτά εντελώς ιδιαίτερη σημασία, όταν αφορά σε παράνομες ουσίες, όπου η αντιπαράθεση χρηστών και κοινωνικού κατεστημένου βιώνεται από τα μέλη της ομάδας στην ακρότατη εκδοχή της και πραγματώνεται σε ό,τι ορίζουμε «υποκουλτούρα των ναρκωτικών» ή «ντρόγκα», δηλαδή δόμηση ενός, αποκλειστικού στον κόσμο των ναρκωτικών, συστήματος ιδεών, συμβόλων και αξιών που συσπειρώνει τα μέλη του και συμβάλλει στην περαιτέρω περιθωριοποίησή τους από το κοινωνικό σύνολο.

Παράδειγμα εκφραστικής χρήσης και όχι οργανικής, κοινωνικής ή πειραματικής (μιας και η περιέργεια εξαντλείται ταχέως), που αφορά σε νόμιμη ουσία είναι το κάπνισμα τσιγάρου από εφήβους ως παρορμητική συμπεριφορά, επιτρεπτή μόνο σε ενηλίκους και όχι σε ανηλίκους.

II.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ - ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

A. Κοινωνικοί παράγοντες

➤ Έλλειψη ικανοποίησης από την ποιότητα ζωής.

Σε περίπτωση απουσίας στοιχειωδών προϋποθέσεων επιβίωσης στο οικογενειακό περιβάλλον δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη στρατηγικών αντιμετώπισης ενδεχόμενων προβληματικών καταστάσεων, όπως η χρήση τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών.

Η επιπρόσθετη οικονομική απίσχναση της οικογένειας έχει ως αποτέλεσμα κάποια μέλη της να καταλήγουν στο δρόμο, όπου εκτίθενται περισσότερο στον κίνδυνο χρήσης ουσιών, εξαιτίας της εύκολης πρόσβασης σε αυτές, της εχθρότητας του περιβάλλοντος του δρόμου και της υφιστάμενης οικογενειακής διάλυσης.

Από την άλλη, η κατάσταση μεταβάλλεται όσον αφορά στη χρήση αλκοόλ ή καπνού που τα Μ.Μ.Ε. συναρτούν με «οικονομική και συναισθηματική ασφάλεια», «ευημερία», «στάτους», «έλεγχο», κ.λ.π.

Συνοψίζοντας:

Η αναντιστοιχία των κοινωνικά προτεινόμενων στόχων και των πόρων επίτευξής τους συνεπάγεται αυξημένη πιθανότητα χρήσης τοξικών - εξαρτησιο-

γόνων ουσιών. Παραδείγματος χάρη, τα Μ.Μ.Ε. προπαγανδίζουν τρόπους ζωής ανώτερων κοινωνικά τάξεων, αλλά όχι μέσα επίτευξης των συγκεκριμένων τρόπων ζωής, με αποτέλεσμα την αναπαραγωγή στερεότυπων συμπεριφορών.

- **Εύκολη πρόσβαση στις τοξικές-εξαρτησιογόνες ουσίες.**

Η επισήμανση αφορά σε συγκεκριμένα σημεία και περιοχές που, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης και της οικονομικής τους δραστηριότητας, παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στο εμπόριο των παράνομων ουσιών, διευκολύνοντας την προμήθεια και τη χρήση τους.

Όμως και η χρήση αλκοόλ και καπνού, διαδεδομένη σε μεγάλο βαθμό στο κοινωνικό σύνολο ως νόμιμων και δημοφιλών εξαιτίας και της προβολής τους και άλλων παραγόντων, είναι δυνατό να εξελιχθεί σε παράγοντα κινδύνου για την έναρξη της χρήσης τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών.

B. Οικογενειακοί παράγοντες

Ο ρόλος της οικογένειας στην πνευματική υγεία των μελών της συνίσταται σε **αναντικατάστατες λειτουργίες** που καλύπτουν όλο το φάσμα των σχέσεων των μελών της, όπως **στοργή, φροντίδα, τρυφερότητα, συμπαράσταση, ασφάλεια (συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής), όρια, κανόνες, κ.λ.π.**

Στην περίπτωση που η οικογένεια για οποιουδήποτε λόγους **έχει χάσει τη λειτουργικότητά της**, τα μέλη της βιώνουν **συναισθήματα άγχους, ανασφάλειας, δυσαρέσκειας, απουσίας αγάπης, επαναστατικότητας** που οδηγούν στην προσπάθεια μείωσης, αποφυγής ή υποκατά-

στασης της οικογενειακής θαλπωρής με ενδεχόμενη χρήση τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών.

- **Αρκετές οικογένειες τοξικομανών διατηρούν στενότετους δεσμούς με τις οικογένειες καταγωγής τους.**

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, **οι ρόλοι των μελών της οικογένειας δεν καθορίζονται με σαφήνεια** και οι παππούδες πολλές φορές αναλαμβάνουν το ρόλο του πατέρα, ο πατέρας το ρόλο του αδελφού του γιου του, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν καθορισμένα καθήκοντα και ευθύνες ούτε να τίθενται από τους γονείς όρια και κανόνες στα παιδιά. Στις οικογένειες αυτού του τύπου δεν είναι καθόλου εύκολη η οργάνωση της διαφορετικής λειτουργίας.

- **Αρκετές οικογένειες τοξικομανών παρουσιάζουν και άλλο κρούσμα, είτε αλκοολισμού, είτε χρήσης παράνομων ουσιών, είτε ιατρικής χρήσης ουσιών.**

Σε αρκετές έρευνες για το προφίλ του τοξικομανή έχει εντοπιστεί ισχυρότατη σχέση ανάμεσα στη χρήση ουσιών ενός μέλους από τα μεγαλύτερα συνήθως παιδιά και στην παρουσία στην οικογένεια ενός αλκοολικού πατέρα.

Το ίδιο επιβαρυντικά με το αλκοόλ για την οικογένεια είναι και οι παράνομες και οι ιατρικής χρήσης ουσίες.

Επίσης, η χρήση καπνού στην οικογένεια κάνει τα νεαρά μέλη της να τη θεωρούν απολύτως φυσική.

- **Σε κάποιες οικογένειες τοξικομανών η μητέρα παρεμβαίνει ασφυκτικά στη ζωή των παιδιών της.**

Αυτού του είδους η αλληλεπίδραση ανάμεσα στη μητέρα και στα παιδιά της καθιστά τα παιδιά περισσότερο ευάλωτα στον επηρεασμό τους από τους άλλους, γενικά και στο θέμα της χρήσης τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών, ειδικότερα.

- **Σε αρκετές οικογένειες τοξικομανών παρατηρείται έλλειψη επικοινωνίας και συμπαράστασης.**

Το έλλειμμα επικοινωνίας και συμπαράστασης του οικογενειακού περιβάλλοντος επηρεάζει κυρίως τους εφήβους που, εκτός από τις σημαντικές αλλαγές στη ζωή τους, καλούνται να διαχειριστούν και την αναζήτηση ταυτότητας και τις φιλοδοξίες και τους στόχους και την ανάγκη τους για ανεξαρτησία και τη λήψη αποφάσεων και το αίσθημα της αυτοεκτίμησής τους και... και... και...

Για μερικούς εφήβους, η διαχείριση όλων αυτών είναι πιο δύσκολη από ό,τι για άλλους, με αποτέλεσμα να γίνονται πιο ευάλωτοι στη χρήση ουσιών, εξαιτίας της έλλειψης επικοινωνίας και συμπαράστασης από τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας.

- **Θέσπιση κανόνων και ορίων μέσα στην οικογένεια.**

Η δυσκολία θέσπισης κανόνων και ορίων στο οικογενειακό περιβάλλον από τους γονείς οδηγεί τους έφηβους σε αδυναμία εφαρμογής αυτών των κανόνων και ορίων στην κοινωνική τους ζωή, με αποτέλεσμα πολλές φορές να υπερβαίνουν τους κοινωνικούς κανόνες, όπως συμβαίνει στη χρήση παράνομων ουσιών στην εφηβική ηλικία.

Γ. Ατομικοί παράγοντες

- **Ανικανότητα αντιμετώπισης αρνητικών συναισθημάτων.**

Άγχος, μοναξιά, εγκατάλειψη απαιτούν ικανότητα διαχείρισης και αντιμετώπισης που η έλλειψή της οδηγεί κάποιες φορές σε άλλα μέσα, όπως η χρήση τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών.

- **Η ιατρική χρήση ουσιών, σε μερικές περιπτώσεις, μπορεί να δημιουργήσει εξάρτηση.**

Η εξάρτηση δημιουργείται στις περιπτώσεις που ο ασθενής καθορίζει μόνος του τις δόσεις των φαρμάκων, χρησιμοποιώντας τα για εντελώς αλλότριους από τους θεραπευτικούς σκοπούς ή παράλληλα με νόμιμες (όπως το αλκοόλ) ή παράνομες ουσίες, για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος.

- **Οι αλλαγές στην ανάπτυξη των ατόμων.**

Στην εξελικτική πορεία της αναπτυξιακής διαδικασίας, το άτομο διέρχεται από κρίσιμες φάσεις και καλείται να προσαρμοστεί σε νέους τρόπους ζωής.

Στις κρίσιμες φάσεις της ανάπτυξης, με κυριότερη την εφηβεία, που το άτομο αποκτά νέες αξίες προσπαθώντας να ταυτοποιηθεί, αισθάνεται έντονη την ανάγκη της ανεξαρτητοποίησης, βιώνει σύγχυση και ανασφάλεια και μπορεί να καταφύγει στη χρήση ουσιών, για να επιτύχει τη διαχείριση πρωτόγνωρων ψυχικών καταστάσεων και συναισθημάτων στην κρίσιμη φάση μετάβασης στην ενήλικη ζωή.

Εδώ, χρειάζεται να διευκρινιστεί ότι η έναρξη χρήσης

ουσιών μπορεί να συμβεί στην οποιαδήποτε κρίσιμη φάση της ζωής και όχι αποκλειστικά στην εφηβεία, επειδή σε όλες τις φάσεις της ζωής υπάρχουν δύσκολες περίοδοι, όπως η απώλεια κάθε είδους, ο θάνατος, ο χωρισμός, η εμμηνόπαυση, η απώλεια εργασίας κ.λ.π. που θα μπορούσαν να οδηγήσουν το άτομο στη χρήση ουσιών.

➤ **Χρήση τοξικών-εξαρτησιογόνων ουσιών στην ομάδα.**

Η λειτουργία της ομάδας στη διαμόρφωση του ατόμου καθίσταται καθοριστικός παράγοντας στην αναγνώριση του εφήβου από τον «άλλο», γεγονός που του παρέχει ταυτότητα και αίσθηση ότι ανήκει στην ομάδα.

Όταν αναγκαία προϋπόθεση του «ανήκειν» στην ομάδα είναι η ομαδική χρήση ουσιών, και ο έφηβος δεν διαθέτει τις ψυχικές άμυνες για την αντιμετώπιση της πίεσης που ασκεί η ομάδα, είναι πιθανό να αρχίσει τη χρήση τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών.

Επιδημιολογικές έρευνες έχουν δείξει ότι πολλές φορές η χρήση τοξικών-εξαρτησιογόνων ουσιών ξεκινά από το φιλικό περιβάλλον.

➤ **Χαρακτηριστικά προσωπικότητας.**

Υπάρχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά στην προσωπικότητα των ατόμων που κάνουν χρήση τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών, όπως ελλειμματική αυτοεκτίμηση, ελάχιστη έως πλήρη έλλειψη αντοχής στο άγχος, ανασφάλεια, οξυθυμία, αντικοινωνικότητα, ασαφή όρια που γίνονται αιτία καταπάτησης κανόνων - νόμων ή εγκληματικής συμπεριφοράς.

➤ **Η πρόωρη έναρξη της σεξουαλικής ζωής.**

Στο συγκεκριμένο τομέα έχει αποδειχτεί από έρευνες ότι υφίσταται σχέση μεταξύ της πρόωρης έναρξης της σεξουαλικής ζωής και της χρήσης τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών, επειδή και στις δύο καταστάσεις η προσωπική απόφαση αποτελεί τον πιο καθοριστικό παράγοντα.

Στην περίπτωση δε, που κάποιος δεν διαθέτει τη δύναμη να επιβάλλει την απόφασή του σε άκρως προσωπικά ζητήματα, όπως τα παραπάνω, και αφήνει στους άλλους την πρωτοβουλία απόφασης σε θέματα που τον αφορούν προσωπικά, τότε υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να αποφασίζουν οι άλλοι για λογαριασμό του, όπως στις περιπτώσεις της απόφασης για έναρξη της σεξουαλικής ζωής ή της χρήσης τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών.

III.1. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΟΞΙΚΩΝ - ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Η χρήση τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών είναι πρόβλημα σύνθετο, πολυπαραγοντικό και πολυσήμαντο. Η φύση του προβλήματος καθιστά, αν όχι προβληματική, εξαιρετικά δύσκολη την πρόληψη-καταπολέμησή του.

Η χρήση τοξικών - εξαρτησιογόνων ουσιών αφορά άπαντες, αλλά σε διαφορετικό βαθμό, επειδή «προτιμάει» συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, όπως παιδιά και εφήβους φτωχών κυρίως οικογενειών, τα οποία μεταβάλλονται σε ομάδες υψηλού κινδύνου.

Έρευνες έχουν δείξει ότι τα αγόρια-έφηβοι κάνουν χρήση κυρίως μαριχουάνας και χασίς, ενώ ο γυναικείος πληθυσμός συνήθως κάνει χρήση ιατρικών ουσιών, ηρεμιστικών και διεγερτικών.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μεγαλύτερη χρήση από τις παράνομες και τις ιατρικής φύσης ουσίες αφορά στο

αλκοόλ και στα τσιγάρα.

«**Πρόληψη**» σημαίνει την εκ των προτέρων προετοιμασία αντιμετώπισης της χρήσης – κατάχρησης τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών με συγκεκριμένες στρατηγικές.

Η πρόληψη εφαρμόζεται στις ομάδες πληθυσμού, με βάση το βαθμό εξέλιξης της χρήσης τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών, **σε τρία επίπεδα.**

- **Στο πρώτο επίπεδο αντιστοιχεί η αρχική πρόληψη**, η οποία συνίσταται στην αντιμετώπιση των αιτιών, δηλαδή των παραγόντων κινδύνου του προβλήματος, με σκοπό την αποτροπή εμφάνισής του.
- **Σε δεύτερο επίπεδο, η στρατηγική πρόληψης** αφορά στην αποτροπή της εξάπλωσης του ήδη εμφανισθέντος προβλήματος.
- **Σε τρίτο επίπεδο, η στρατηγική πρόληψης** αφορά στην ελαχιστοποίηση των συνεπειών του υπάρχοντος προβλήματος και στην αποτροπή της μονιμοποίησης του προβλήματος. **Στο τρίτο επίπεδο επιχειρείται και η επανένταξη των χρηστών.**

Η προληπτική πρόταση της Επιμόρφωσης για την Υγεία επιδιώκει τη διαπαιδαγώγηση ανθρώπων με θετική στάση απέναντι στη ζωή, παρέχοντας τα μέσα αρμονικής συνύπαρξης με το περιβάλλον τους και προωθώντας παράλληλα, σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο, τις αλλαγές που αφορούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Οι στόχοι της Επιμόρφωσης για την Υγεία συνοψίζονται στα εξής:

- Προώθηση της υπευθυνότητας απέναντι στην υγεία του ατόμου, της οικογένειας, της κοινότητας. Δημιουργία κινήτρων για υγιή ζωή και πρόταση ρεαλιστικών υγιών μοντέλων ζωής και των εναλλακτικών τους.
- Προτροπή του μαθητικού πληθυσμού, με τις ψυχοσωματικές και κοινωνικές δυνατότητές του να μεγιστοποιεί τις γνώσεις και την αυτοεκτίμησή του.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων για λήψη συλλογικών αποφάσεων στον τομέα της δημόσιας Υγείας.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων για την ορθολογιστική διαχείριση πληροφοριών σχετικών με την Υγεία.

Η παραπάνω πρόταση κινείται στην κατεύθυνση οικοδόμησης ποιοτικότερων συνθηκών ζωής σε ατομικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο με προϋπόθεση την εξασφάλιση των μέσων επίτευξης του επιδιωκόμενου στόχου.

- **Η απαρχή** κάθε προληπτικής επέμβασης **αφορά στην πληροφόρηση**, που σκοπό έχει την ευαισθητοποίηση όλων των πληθυσμιακών ομάδων για τους παράγοντες κινδύνου από τη χρήση – κατάχρηση τοξικών-εξαρτησιογόνων ουσιών, στο βαθμό που το πρόβλημα επηρεάζει όλο τον πληθυσμό και η ευθύνη συμμετοχής στη λύση του βαρύνει όλους. **Βασικό στοιχείο δράσης στη φάση αυτή είναι η γνώση των ιδιαιτεροτήτων του πληθυσμού με**

τον οποίο θα εργαστεί κανείς, διότι μπορεί να αποδειχτούν εξαιρετικά χρήσιμες και λαμβάνονται από τους συμμετέχοντες που θα εκθέσουν τα καθημερινά τους προβλήματα και τους τρόπους που τα αντιμετωπίζουν.

- **Στη δεύτερη φάση πρόληψης**, γνωστή ως **φάση προσανατολισμού**, επισημαίνεται το πρόβλημα στην πραγματικότητα των ατόμων, ενώ παράλληλα καταβάλλεται προσπάθεια ανάπτυξης ικανών στρατηγικών αντιμετώπισης των αντίξοων καταστάσεων της κοινωνικής πραγματικότητας των ατόμων, ώστε να προβαίνουν στις κατάλληλες κινήσεις, όταν χρειαστεί να αντιμετωπίσουν κρίσιμες καταστάσεις. Κεντρική ιδέα της παρούσας φάσης είναι η εργασία του συντονιστή με τους συμμετέχοντες να περιλαμβάνει την εκ μέρους τους ανάλυση της οικογενειακής, συναισθηματικής, εργασιακής τους κατάστασης, των αγχογόνων, ανασφαλών και εντασιακών συμπεριφορών τους απέναντι στους εαυτούς τους και τους ανθρώπους του περιβάλλοντός τους.

- **Αντικείμενο δράσης της τρίτης φάσης είναι η εκπαίδευση** προσώπων που θα προωθήσουν την πρόληψη χρήσης τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών στην περιοχή τους, το σχολείο τους, κ.λπ. Οποιαδήποτε προληπτική δράση πρέπει να περιλαμβάνει και τα μέσα αναπαραγωγής του μηνύματος, γιατί αποκτά νόημα, αν όλοι συνειδητοποιήσουν ότι τα κοινωνικά προβλήματα αντιμετωπίζονται κοινωνικά με τη συμμετοχή όλων. Την πρόληψη χρήσης τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών δυσχεραίνει μια

σειρά ζητημάτων, όπως η πληροφόρηση που περισσότερο ευνοεί, παρά προλαμβάνει τη χρήση νόμιμων ουσιών, ενώ στην χρήση παράνομων ουσιών δημιουργούν προκαταλήψεις και στερεότυπα για το χρήστη, σαν να είναι ο μοναδικός υπεύθυνος του προβλήματος. Η περίπτωση των ιατρικής χρήσης ουσιών είναι επίσης ανησυχητική, διότι δεν έχουν επισημανθεί οι βλάβες που προξενούνται από την κατάχρησή τους και το συνδυασμό της χρήσης τους είτε με νόμιμες είτε με παράνομες ουσίες.

III.2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΞΙΚΩΝ – ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

A. Διεθνής διάλογος για τη θεραπεία των εξαρτήσεων

Ως αντικείμενο διεθνούς πολιτικής, η τοξικομανία αποτελεί πεδίο διασταύρωσης της δημόσιας τάξης, της δικαιοσύνης και της δημόσιας υγείας.

Έως τις αρχές της δεκαετίας του 1970, ελάχιστος λόγος γίνεται στις διεθνείς συμβάσεις για τη θεραπεία της τοξικομανίας, ενώ δίνεται έμφαση στην καταστολή της χρήσης και της διακίνησης ναρκωτικών.

Σταθμό στην αντιμετώπιση της χρήσης τοξικών – εξαρτησιογόνων ουσιών αποτελεί η **Σύμβαση για τις ψυχοτρόπους ουσίες του ΟΗΕ του 1971**, η οποία εντάσσει τις εξαρτήσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας και εισάγει με μεγαλύτερη, απ' ό,τι στο παρελθόν, έμφαση την υποχρέωση των συμβαλλομένων κρατών για λήψη θεραπευτικών μέτρων.

Το 1987 η **Διεθνής Διάσκεψη για την Τοξικοεξάρτηση και το Παράνομο Εμπόριο**, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, μετατόπισε την έμφαση της πολιτικής για τα ναρκωτικά στον τομέα της ζήτησης, υιοθετώντας το **Ολοκληρωμένο**

Διεπιστημονικό Πλαίσιο Μελλοντικών Δραστηριοτήτων για τον Έλεγχο της Κατάχρησης των Ναρκωτικών.

Τα 2/3 των χωρών μελών της ΠΟΥ (Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας) διαθέτουν σήμερα κρατικές υπηρεσίες για τη θεραπεία των εξαρτήσεων, τη στιγμή που στην ΕΕ (Ευρωπαϊκή Ένωση) περισσότερα από 1.000.000 εξαρτημένα άτομα υποβάλλονται σε κάποιο είδος θεραπείας.

Παρά την αυξημένη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, διαθεσιμότητα και ζήτηση υπηρεσιών θεραπείας της τοξικοεξάρτησης, τα υφιστάμενα προβλήματα αφορούν στην ισότητα στην πρόσβαση είτε αυτή αφορά σε γεωγραφικούς παράγοντες είτε σε ειδικές κοινωνικές ομάδες ατόμων.

Β. Ευρωπαϊκή Ένωση

Το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για το διάστημα 2009-2012, σε ό,τι αφορά στα μέτρα και τις πολιτικές μείωσης της ζήτησης, προέβλεπε συνοπτικά:

- **Βελτίωση** της αποτελεσματικότητας, της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών πρόληψης, θεραπείας, μείωσης της βλάβης και της κοινωνικής επανένταξης.
- **Ανταπόκριση** στις διαφοροποιημένες ανάγκες των χρηστών ανάλογα με την πληθυσμιακή υποομάδα προέλευσής τους.
- **Εποπτεία** από τα κράτη-μέλη της διαθεσιμότητας και αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων μείωσης της ζήτησης και θέσπιση ενός προτύπου ελάχιστης ποιότητας.

Η κοινωνικο-οικονομική κρίση που μαστίζει την Ελλάδα και άλλες χώρες της ΕΕ αυξάνει τα ποσοστά ανεργίας, την περιθωριοποίηση κοινωνικών ομάδων υψηλού κινδύνου, τις ψυχικές διαταραχές, τον αριθμό και τις ανάγκες των τοξικοεξαρτημένων και παράλληλα επιβάλλει περιορισμούς στο κράτος πρόνοιας, εγείροντας ερωτήματα για τους κινδύνους που διατρέχουν οι χρήστες και οι κοινωνίες στις οποίες ανήκουν.

Κλείνοντας, θεωρούμε ότι η Εργασία μας δεν θα είχε ολοκληρωθεί αν δεν παραθέταμε, σε παράρτημα από το διαδίκτυο, τους φορείς απεξάρτησης και αποθεραπείας των τοξικοεξαρτημένων ατόμων που λειτουργούν στη χώρα μας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φορείς που εκτελούν προγράμματα για εξαρτημένα από φαρμακευτικές ουσίες άτομα (π.χ. ναρκωτικά, αλκοολισμός)

A. ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ.

Αριστοτέλους 19 (4ος όροφος) - Αθήνα, τηλ. 82.10.879, 52.32.821 (εσωτ. 326).

2. ΟΚΑΝΑ (Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών)

Αριστοτέλους 19 - Αθήνα, τηλ. 82.53.756-9

3. ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ Ν.Π.Ι.Δ.

Εποπτεύουσα αρχή : Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΚΕ.Θ.Ε.Α. ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΕ.Θ.Ε.Α.

Ταχυδρομική διεύθυνση : Σορβόλου 24, 116 36 Αθήνα, τηλ. 92.41.993-6 fax 92.41.986-7.

Αυτή τη στιγμή το ΚΕ.Θ.Ε.Α. περιλαμβάνει τα εξής προγράμματα / Θεραπευτικές μονάδες :

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΙΘΑΚΗ

Ταχυδρομική Δ/ση : Βασ. Ηρακλείου 32, 546 24 Θεσσαλονίκη, τηλ. 031-260.060, 242.420 και fax 031-271.300.

Στο πρόγραμμα ΙΘΑΚΗ ανήκουν οι εξής μονάδες :

Κέντρο Ενημέρωσης Θεσσαλονίκης.

Λειτουργεί από τον Δεκέμβριο του 1984. Καλύπτει τη Βόρειο Ελλάδα.

Ταχ. Δ/ση : Βασ. Ηρακλείου 32, 546 24 Θεσ/νίκη, τηλ. 031-270.110, 271.300, fax 031-271.300 και telex 419.163.

Θεραπευτική Κοινότητα "ΙΘΑΚΗ" (διαμονή) δυναμικότητας 100 θέσεων για ενήλικες χρήστες.

Λειτουργεί από το 1983 και βρίσκεται σε αγρόκτημα στη Σίνδο της Θεσ/νίκης. Ταχ. Δ/ση : Σίνδος Θεσ/νίκη 574 00, τηλ. 031-79.139, 798.694, 797.662, fax 031-799.418 και telex 410.385.

Κέντρο Επανάταξης.

Ταχ. Δ/ση : Ευριπίδου 16, 546 35 Θεσ/νίκη, τηλ. 031-215.595, fax 215.939, 271.300. Στα πλαίσια του Κέντρου Επανάταξης λειτουργούν στην Θεσ/νίκη : 1. Εργαστήρι κεραμικής - αγγειοπλαστικής 2. Συνεργείο επισκευής αυτοκινήτων 3. Αγροκτηνοτροφική μονάδα. Ακόμη μέλη της Κοινωνικής Επανάταξης εκπαιδεύονται επαγγελματικά σε διάφορα τμήματα του ΚΕ.Θ.Ε.Α., όπως Γραμματείας, Λογιστήρια, μηχανογράφηση - ηλεκτρονικούς υπολογιστές, γραφεία κίνησης.

Πρόγραμμα Οικογένειας.

Ταχ. Δ/ση : Βασ. Ηρακλείου 32, 546 24 Θεσ/νίκη, τηλ. 031-270.110, 271.300 και fax 031-271.300.

Πρόγραμμα Φυλακών.

Ταχ. Δ/ση : Ηρακλείου 32, 546 24 Θεσ/νίκη, τηλ. 031-270.110, 271.300 και fax 031-271.300.

Πολιτιστικό Κέντρο, Μουσικό Καφενείο "ΧΡΩΜΑ".

Ταχ. Δ/ση : Τσιμισκή 132 - Θεσσαλονίκη, τηλ. 031-266.777.

Πρόγραμμα Οικογένειας.

Το Πρόγραμμα αυτό παρέχει συστηματική οικογενειακή θεραπεία σε γονείς, αδελφούς και συζύγους χρηστών. Οικογενειακή θεραπεία παρέχεται και σε οικογένειες χρηστών που δεν έχουν διακόψει τη θεραπεία. Ταχ. Δ/ση : Κουντουριώτου 26, 106 83 Αθήνα, τηλ. 83.37.037, 88.37.650 και fax 83.37.037.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΒΑΣΗ.

Ταχ. Δ/ση : Φυλής 185, 112 52 Αθήνα, τηλ. 86.26.761, fax 86.51.227.

Κέντρο Εισαγωγής.

Βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας και απευθύνεται σε ενήλικες χρήστες και στις οικογένειές τους.

Ταχ. Δ/ση : Φυλής 185, 112 52 Αθήνα, τηλ. 86.26.761.

Ανοιχτή Κοινότητα Ενηλίκων "ΔΙΑΒΑΣΗ".

Η Ανοιχτή Θεραπευτική Κοινότητα "ΔΙΑΒΑΣΗ", δυναμικότητας 50 θέσεων, για ενήλικες χρήστες ναρκωτικών, λειτουργεί στο κέντρο της Αθήνας από τον Οκτώβριο του 1990. Ταχ. Δ/ση : Σταυροπούλου 15, 112 52 Αθήνα, τηλ. 86.53.960, 86.40.943, fax 86.51.227.

Κέντρο Κοινωνικής Επανάταξης.

Ταχ. Δ/ση : Φυλής 185, 112 52 Αθήνα, τηλ. 86.26.761.

Πρόγραμμα Οικογένειας.

Ταχ. Δ/ση : Φυλής 185, 112 52 Αθήνα, τηλ. 86.26.761.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.

Ταχ. Δ/ση : Βαλτετσίου 60, 106 81 Αθήνα, τηλ. 36.47.700, fax 36.07.960.

Κέντρο Ενημέρωσης.

Ταχ. Δ/ση : Βαλτετσίου 60, 106 81 Αθήνα, τηλ. 36.47.700, fax 36.07.960.

Κέντρο Ενημέρωσης Ηρακλείου Κρήτης.

Ταχ. Δ/ση : Μίνωος και Μιχαήλ Αρχαγγέλου, Θέρισος 713 04 Κρήτη,
τηλ. 081-261.026, fax 081-260.566.

Θεραπευτική κοινότητα ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ.

Ταχ. Δ/ση : Πευκών 12, Κοινότητα Σεληνίων - Σαλαμίνα, τηλ. και fax
46.71.548.

Κινητή Μονάδα Ενημέρωσης / Πρόληψης "ΠΗΓΑΣΟΣ" (διώροφο
λεωφορείο).

Η Μονάδα αυτή λειτουργεί σε στενή συνεργασία με την Τοπική
Αυτοδιοίκηση και τους κατά τόπους φορείς από το Μάρτιο του 1989
και πραγματοποιεί ταξίδια σε όλη την Ελλάδα. Ταχ. Δ/ση :
Σορβόλου 24, 116 36 Αθήνα, τηλ. 92.41.993-6, fax 92.41.986.

**ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ "ΕΞΟΔΟΣ" (διαμονής)
δυναμικότητας 60 θέσεων.**

Λειτουργεί σε στενή συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και
τους κατά τόπους φορείς από το Φεβρουάριο του 1989, αρχικά στη
Χαλάστρα Θεσσαλονίκης και στη συνέχεια στη Λάρισα.

Ταχ. Δ/ση : 2ο χιλιόμετρο Γιάννουλης - Λάρισας, τηλ. 041-250.332,
259.500, fax 041-259.547

Πρόγραμμα Φυλακών.

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Εθν. Αναμνήσεων Προύσης και Μυριοφύτου,
384 46 Ν. Ιωνία - Βόλος, τηλ. 0421-80.246, 64.615 fax 0421-64.615.

Πρόγραμμα Κοινωνικής Επανάταξης Θεσσαλίας.

Ταχ. Δ/ση : Ηρώων Πολυτεχνείου 37 και Αξενίδου, 412 22 Λάρισα,
τηλ. 041-611.663, fax 041-611.664.

Πρόγραμμα Οικογένειας.

Ταχ. Δ/ση : Ηρώων Πολυτεχνείου 37 και Αξενίδου, 412 22 Λάρισα,
τηλ. 041-611.663 fax 041-611.664.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ.

Ταχ. Δ/νση : Βαλτετσίου 37, 106 81 Αθήνα, τηλ. 33.00.779, 33.00.785, fax 33.00.759.

Στο Πρόγραμμα ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ανήκουν οι εξής Μονάδες :

Κέντρο Ενημέρωσης.

Λειτουργεί από το 1983. Στόχος του Κ.Ε. είναι η ενημέρωση / κινητοποίηση χρηστών για θεραπεία.

Ταχ. Δ/νση : Βαλτετσίου 37, 106 81 Αθήνα, τηλ. 33.00.751, fax 33.00.759.

Εναλλακτική Κοινότητα "Παρέμβαση" (διαμονής)

δυναμικότητας 60 θέσεων.

Ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Ιούλιο του 1989 και βρίσκεται στη Ραφήνα, σε χώρο δίπλα στο Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (Π.Ν.Α.).

Ταχ. Δ/νση : Ε.Κ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ, 190 09 Ραφήνα, τηλ. 0294-77.800, 77.180. fax 0294-77.801

Κέντρο Κοινωνικής Επανάταξης :

Λειτουργεί στην Αθήνα και είναι πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης και κοινωνικής επανάταξης.

Ταχ. Δ/νση : Κουντουριώτου 26, 106 83 Αθήνα, τηλ. 82.27.027, 88.37.650 και fax 82.27.027.

Πρόγραμμα Φυλακών.

Πρόκειται για Πρόγραμμα Ενημέρωσης / Κινητοποίησης φυλακισμένων χρηστών για θεραπεία σε Θεραπευτική Κοινότητα. Το πρόγραμμα λειτουργεί στις φυλακές : Δικαστικές Κορυδαλλού, Ψυχιατρικό Κατάστημα Κρατουμένων, Γυναικείες Φυλακές Κορυδαλλού.

Ταχ. Δ/νση : Βαλτετσίου 37, 106 81 Αθήνα, τηλ. 33.00.751, fax 33.00.759.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΡΟΦΗ.

Ταχ. Δ/νση : Μαγνησίας 28, 112 51 Αθήνα, τηλ. 88.40.862, fax 88.42.237. Στο Πρόγραμμα ΣΤΡΟΦΗ ανήκουν οι εξής Μονάδες.

Κέντρο Ενημέρωσης Στροφής για εφήβους.

Βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας και απευθύνεται σε έφηβους χρήστες και τις οικογένειές τους.

Ταχ. Δ/νση : Μαυρογένους 9, 112 51 Αθήνα, τηλ. 88.20.277.

Ανοιχτή Θεραπευτική Κοινότητα "ΣΤΡΟΦΗ" για έφηβους χρήστες ουσιών, δυναμικότητας 60 θέσεων. Η "ΣΤΡΟΦΗ", η μόνη Κοινότητα για έφηβους χρήστες, λειτουργεί στο κέντρο της Αθήνας από τον Ιούλιο του 1988.

Ταχ. Δ/νση : Φλωρίνης 15, 112 51 Αθήνα, τηλ. 88.30.129, 88.24.688 και fax 88.22.089.

Ξενώνας.

Φιλοξενεί μέλη της Κοινότητας που προέρχονται από την επαρχία.

Ταχ. Δ/νση : Ζολιώτη 2, 112 51 Αθήνα, τηλ. 88.41.688.

Κέντρο Κοινωνικής Δραστηριοποίησης.

Αποτελεί το στάδιο το αντίστοιχο με τη φάση κοινωνικής επανένταξης των Κοινοτήτων διαμονής.

Ταχ. Δ/νση : Φλωρίνης 15, 112 51 Αθήνα, τηλ. 88.30.129, 88.24.089.

Πρόγραμμα Οικογένειας.

Ταχ. Δ/νση : Μαγνησίας 28, 112 51 Αθήνα, τηλ. 88.40.862, fax 88.42.237.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΞΟΔΟΣ.

Ταχ. Δ/νση : Ηρώων Πολυτεχνείου 37 και Αξενίδου, 412 22 Λάρισα, τηλ. 041-611.663, fax 041-611.664.

Στο Πρόγραμμα ΕΞΟΔΟΣ ανήκουν οι εξής Μονάδες :

Κέντρο Ενημέρωσης Λάρισας.

Λειτουργεί στη Λάρισα από τον Οκτώβριο του 1990 και στεγάζεται σε κτίριο που έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο της Λάρισας.

Ταχ. Δ/ση : Κύπρου 103, 412 22 Λάρισα, τηλ. 041-254.863, 254.597 και fax 041-254.863.

Κέντρο Ενημέρωσης Βόλου.

Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1991.

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Εθν. Αναμνήσεων Προύσης και Μυριοφύτου, 384 46 Ν. Ιωνία - Βόλος, τηλ. 0421-80.246, 64.615 και fax 0421-64.615.

Κέντρο Ψυχικής Υγείας ΝΠΙΔ.

Εποπτεύουσα αρχή : Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Πρόγραμμα "Ιάσων" (Τμήμα Πρόληψης και Αντιμετώπισης Εξαρτηματικών Καταστάσεων).

Μονάδα Τηλεφωνικής Βοήθειας.

Τηλ. 86.56.600. Ώρες λειτουργίας : 9π.μ. - 10μ.μ. (εκτός Σαββάτου και Κυριακής). Παρεχόμενες υπηρεσίες : Πληροφόρηση, ενημέρωση σε χρήστες ή γονείς και φίλους, παραπομπή σε άλλες μονάδες του προγράμματος ΙΑΣΩΝ ή άλλες υπηρεσίες ή φορείς, ψυχοκοινωνική υποστήριξη.

Συμβουλευτικός Σταθμός.

Ώρες λειτουργίας : 9π.μ. - 1μ.μ., Αγρινίου 33 κ. Πατήσια. Παρεχόμενες Υπηρεσίες : Ενημέρωση και αντιμετώπιση εξαρτητικών και συναφών προβλημάτων (π.χ. AIDS, βίαιες συμπεριφορές κ.λ.π.). Θεραπεία εξαρτητικών καταστάσεων (ατομικής, οικογενειακής). Διάγνωση και αντιμετώπιση συνοδών ψυχολογικών προβλημάτων, προετοιμασία για συμμετοχή στο κέντρο ημέρας, συμβουλευτική σε γονείς και συγγενείς.

Κέντρο Ημέρας.

Τηλ. 86.59.800. Παρεχόμενες υπηρεσίες : Κοινωνική Επανάταξη εξαρτημένων ατόμων.

Κινητή Μονάδα Ενημέρωσης - Ευαισθητοποίησης.

τηλ. 86.9.800. Παρεχόμενες υπηρεσίες : Προγράμματα ενημέρωσης (ανάλογα με το κοινό που απευθύνεται).

Κέντρο Άμεσης Ψυχολογικής Υποστήριξης.

τηλ. 88.40.712, Ιουλιανού 18 - Αθήνα, τηλ. Σ.Ε.Σ. 175.

4. Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής. Μονάδα Απεξάρτησης Τοξικομανών, Αλκοολικών ΝΠΔΔ.

Συμβουλευτικός Σταθμός, Ασκληπείου 19 - Αθήνα

τηλ. 36.11.803, 36.13.242. (Ενημέρωση, Υποστηρικτική Ομάδα για τοξικομανείς και αλκοολικούς, θεραπεία).

Παρέχει :

α) Υπηρεσίες συμβ. Σταθμού που αφορούν την εξάρτηση αλκοολισμού τοξικομανίας

β) Θεραπεία εξαρτημένων πρώτη φάση του προγράμματος, δηλαδή περιλαμβάνει ανθρώπους ενταγμένους στα προγράμματα που ετοιμάζονται για την εισαγωγή τους στο 18 Ανω Περίπτερο του Νοσοκομείου και τρίτη φάση του προγράμματος που περιλαμβάνει την κοινωνική επανένταξη (η δεύτερη φάση, που αφορά την Φυσική Απεξάρτηση γίνεται στο 18 Ανω)

γ) παρακολούθηση αποθεραπευθέντων

δ) Κοινωνική επανένταξη εξαρτημένων

ε) Θεραπεία οικογενειών εξαρτημένων. Προσέρχονται ασθενείς από όλη την Ελλάδα και από τα δύο φύλα ηλικίας από 18-60 ετών.

Κλινική Αλκοολικών Τοξικομανών 18 και άνω Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής Δαφνί, τηλ. 58.11.513.

5. Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης ΝΠΔΔ.

Εποπτεύουσα αρχή Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας. Πρόγραμμα Απεξάρτησης Αλκοολικών (Ενημέρωση, Θεραπεία) τηλ. 66.37.777, fax 665.777.

6. Αιγινήτειο Νοσοκομείο - Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών.

Εποπτεύουσα αρχή Υπουργείο Παιδείας, Ειδικό Εξωτερικό Ιατρείο για την κατάχρηση τοξικών ουσιών, Βασ Σοφίας 72, τηλ. 72.20.458, λειτουργεί κάθε Τετάρτη. (Ενημέρωση, έρευνα, πρόληψη, συμβουλευτικό και θεραπευτικό έργο).

7. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς. Δ/νση Κοινωνικής Πολιτικής

Αχαρνών 417, τηλ. 25.32.312, 25.32.904 (Ενημέρωση - Πρόληψη).

B. ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

1. Πρόγραμμα Επανάταξης Απεξαρτημένων Δ. Καλλιθέας "ΘΗΣΕΑΣ"

Αραπάκη 33, Καλλιθέα, τηλ. 95.91.282.

2. Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός "Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ"

Γ' Σεπτεμβρίου 21 - Αθήνα, τηλ. 52.22.469. (Ενημέρωση, πρόληψη, ομιλίες).

3. SOS DRUGS.

Μη κερδοσκοπικό Σωματείο, Ασκληπιού 43 - Αθήνα, τηλ. 36.17.639
(Πρόληψη με ομάδες γονέων).

4. Πανελλήνιος Αντιναρκωτικός Αγώνας (Π.ΑΝΤ.Α)

Βαρβάκη 21, 114 74 Αθήνα, τηλ. 64.11.201, 64.62.537, 6-9μ.μ.
(Κοινωνική δραστηριότητα για ενημέρωση, πληροφόρηση, πρόληψη).

5. Σωματείο Βοήθειας Συνανθρώπων μας "ΦΙΛΗΜΩΝ"

Λεωφ. Αμαλίας 50, 105 58 Αθήνα, τηλ. 65.15.154.

6. Κέντρο Συμπαράστασης, Πρόνοιας "ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ" "Η ΕΛΠΙΔΑ"

Ακαδημίας 45, τηλ. 36.45.227.

7. Σύνδεσμος Αποκατάστασης Τοξικομανών ΣΑΤ

(Γονείς τοξικομανών Προγράμματος Απεξάρτησης του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής)

Μαυρομιχάλη 141B - Αθήνα, τηλ. 64.40.641, 6-9μ.μ. (Ομάδες αλληλοϋποστήριξης γονέων και συγγενών τοξικομανών, ενημέρωση, κοινωνική δραστηριότητα).

8. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Γονέων και Κηδεμόνων για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και την πάταξη του εγκλήματος

Λεωφ. Συγγρού 65, τηλ. 92.15.435, 92.15.438.

9. Ελληνική Εταιρεία ενάντια στην εξάρτηση (4Ε)

Τροίας 44 και 3ης Σεπτεμβρίου 138, τηλ. 88.18.331 (Πρόληψη, ενημέρωση, ομιλίες, σεμινάρια).

10. Εθνικό Συμβούλιο κατά των Ναρκωτικών

Ακαδημίας 54 - 5ος όροφος, τηλ. 36.05.647 (Ενημέρωση, πρόληψη, έκδοση βιβλίων).

11. Μητρόπολη Δημητριάδος

τηλ. 0421-47.502-3 - Βόλος (Ενημέρωση, πρόληψη, έντυπα).

12. Σύλλογος Γονέων και Φίλων Θεραπευτικής Κοινότητας Ιθάκης

Εμμ. Μπενάκη 84 - Αθήνα, τηλ. 36.09.067 (Ενημέρωση, ομάδες γονέων, κοινωνική δραστηριοποίηση για υποστήριξη Θεραπευτικών Κοινοτήτων ΚΕ.Θ.Ε.Α.).

13. Ανώνυμοι Αλκοολικοί και Ανώνυμοι Εξαρτημένοι

Ερατοσθένους 13 - Αθήνα (Παγκράτι), τηλ. 70.11.977 (Ομάδες θεραπείας και υποστήριξης από πρώην αλκοολικούς και τοξικομανείς στα πλαίσια προγράμματος απεξάρτησης τοξικομανών και αλκοολικών του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αθηνών).

14. Επιτροπή Ναρκωτικών, Θέματος 117 LIONS ΕΛΛΑΣ - ΚΥΠΡΟΣ

Φαναριωτών 23, 114 71 Αθήνα (Έντυπα ενημερωτικά, οικονομική στήριξη προγραμμάτων πρόληψης και θεραπείας).

15. ΚΕΣΑΝ (Κρήτη)

Μίνωος και Αρχαγγέλου, Θέρισος 213 04 - Ηράκλειο Κρήτης, τηλ. 081-253.190.

16. ΚΙΝΗΣΗ "ΠΡΟΤΑΣΗ" (Δήμος Πάτρας)

Αγίου Γεωργίου και Παντανάσσης, τηλ. 061-623.290.

17. Κέντρο Κοινωνικής Παρέμβασης

Ανδρούτσου 4, 174 55 Άλιμος, τηλ. 93.85.564.

18. Κέντρο Κοινωνικής Παρέμβασης και Ενημέρωσης

Ηρώων Πολυτεχνείου 2, 731 00 - Πολύκεντρο Χανίων.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

1. Κοκέβη Α., Φωτίου Α., Ξανθάκη Μ., Καναβού Ε., Έφηβοι, Συμπεριφορές και Υγεία, ΕΠΙΨΥ, Πανελλήνια έρευνα στους μαθητές – 2010, διαδίκτυο
2. Άννα Κοκκέβη, Καπνός, οينوπνευματώδη, Ναρκωτικά, Εκδόσεις: Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις, Αθήνα 2008
3. Ιωάννης Λιάππας, Ναρκωτικά, Εκδόσεις: Πατάκη, Αθήνα 2009
4. Susan Pick, Πλάθοντας τη ζωή, Εκδόσεις: Φυτράκη, Αθήνα 1997
5. Γιάννης Παπαδάτος, Ναρκωτικά και εφηβεία, Εκδόσεις: Gutenberg, Αθήνα 2010
6. Αναστάσιος Ρούσης, Η χρήση ουσιών στην εφηβεία, Εκδόσεις: Γρηγόρης Μ.Π, Αθήνα 2008
7. Παναγιώτης Γεωργακάς, Εξαρτήσεις, Εκδόσεις: Επίκεντρο, Αθηνά 2001
8. Ντάριο Φο, Η μαριχουάνα της μαμάς είναι πιο γλυκιά, Εκδόσεις: Κατσάνος, Θεσσαλονίκη 1990
9. Διαδίκτυο